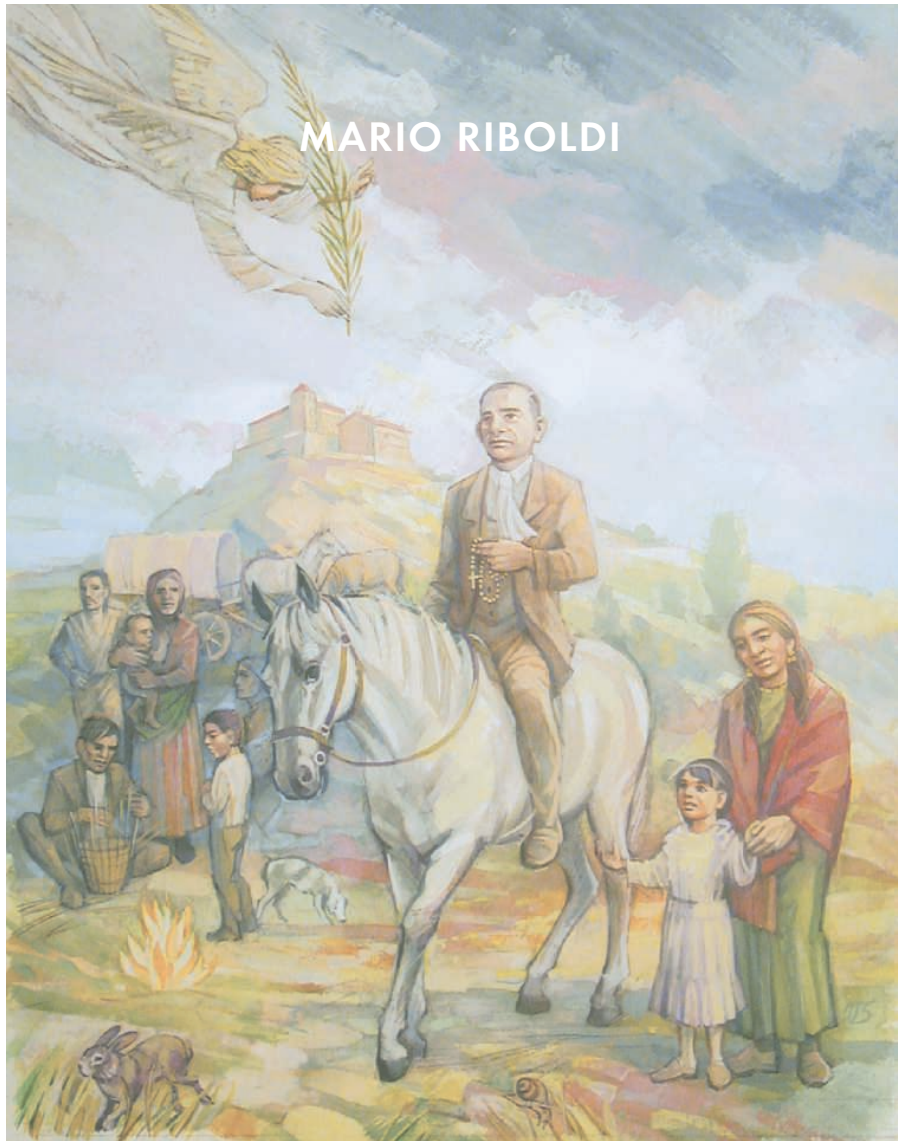

MARIO RIBOLDI

OPRAVDIVÝ RÓM

BLAHOŠLAVENÝ ZEFIRÍN JIMÉNEZ MALLA

KNIHA VYŠLA S FINANČNOU PODPOROU
NADÁCIE SOLIDARITA-VÝCHOD A MISIJNÉHO ODDELENIA SDB.

Don Mario Riboldi: UN VERO KALÓ
D.P.G. srl Brugherio (MI)

Preklad Luigi Ondrejka SDB
Ilustrácie Vincent Staríček
Ilustrácia na zadnej strane obálky Ladislav Hrinda
Fotografie archív Peter Bešenyei SDB
Sadzba FINAL
Tlač OTA, a. s. Košice

Pre Radu pre pastoračiu Rómov a menšín pri KBS vydala OTA, a. s., Košice

ISBN 978-80-969686-0-2

SVEDOK VIERY ZO ŠPANIELSKA

ZEFIRÍN JIMÉNEZ MALLA JE PRVÝM RÓMOM, KTORÉHO CIRKEV VYHLÁSILA ZA BLAHO SLAVENÉHO SPOLU S JEHO BISKUPOM Z BARBASTRA. JE TO SKUTOČNÝ

SVEDOK VIERY. NIKDY NECHODIL DO ŠKOLY, VYŠE ŠTYRIDSÄT ROKOV ŽIL AKO KOČOVNÍK A PREDSA AKO PRÍKLADNÝ RÓM ZASVIETIL SVOJOU VIEROU. ZÚČASTŇOVAL SA DENNE NA SV. OMŠI A BOL PRAVIDELNÝM KOMUNIKANTOM SV. PRIJÍMANIA, ZHROMAŽĎOVAL A VYUČOVAL RÓMSKE DETI, ZJEDNOCOVAL RÓMSKE RODINY A ŽIL POCTIVO Z PRÁCE SVOJICH RÚK. VRCHOLOM JEHO ŽIVOTA BOLA OBRANA KŇAZA, KTORÉHO V ČASE ŠPANIELSKEJ VOJNY VIEDLI NA ŽALÁROVANIE. PRETOŽE SA NEZRIEKOL VEREJNÉHO PREJAVU VIERY, V AUGUSTE 1936 HO V BARBASTRE ZASTRELILI.

ZOMREL NIE PRETO, ŽE BOL RÓM, ALE PRETO, ŽE BOL KATOLÍKOM. JEHO KRÁSNY VZOR JE OSLAVOU PÁNA BOHA, CIRKEV SI TO VŠIMLA A 4. MÁJA 1997 HO VYZNAČILA TITULOM BLAHO SLAVENÝ. JE TO PRVÝ BLAHO SLAVENÝ SPOMEDZI RÓMOV A TÝM PODÁVA CIRKEV DŔKAZ BOŽEJ LÁSKY I K RÓMOM. „... BOH NENADŔŽA NIKOMU, ALE V KAŽDOM NÁRODE MU JE MILÝ TEN, KTO SA HO BOJÍ A KONÁ SPRAVODLIVO.“ (SK 10, 34)

SV. OTEC JÁN PAVOL II. V APOŠTOLSKOM LISTE NOVO MILENIO INEUNTE NAPÍŠAL: „PRI PRÍLEŽITOSTI SVÄTÉHO ROKA SA UROBILO VEĽA AJ PRE ZOZBIERANIE HODNOTNÝCH SPOMIENOK NA SVEDKOV VIERY

20. STOROČIA. JE TO DEDIČSTVO, KTORÉ SA NESMIE STRATIŤ, ALE SA MÁ ZACHOVAŤ AKO OBJEKT TRVALEJ VĎAČNOSTI A PODNET NA OBNOVOVANIE PREDSAVZATIA NASLEDOVAŤ HO“ (NMI.7).

SOM RÁD, ŽE DON MARIO RIBOLDI PRIPRAVIL ĽUDOVÝ ŽIVOTOPIS BLAHOREČENÉHO Z. J. MALLU. U NÁS V SLOVENSKOM PREKLADE VYCHÁDZA PRI 10. VÝROČÍ JEHO BLAHOREČENIA. PRAJEME SI, ABY SA ŽIVOT RÓMOV NA SLOVENSKU VSKUTKU ZMENIL A TENTO KRÁTKY ŽIVOTOPIS, ABY BOL PRÍSPEVKOM K DUCHOVNÉMU I SOCIÁLNEMU POZDVIHNUTIU. NECH JE POVZBUDENÍM I PRE TÝCH, KTORÍ NA SLOVENSKU PRACUJÚ NA ICH EVANJELIZÁCII A ZAPOJENÍ DO SPOLOČNOSTI. ROZMANITOSŤ RÁS, KULTÚR, TRADÍCIÍ A HLAVNE ICH ROZVOJ JE VEĽKÝM BOHATSTVOM A ZDROJOM SÍL PRE ŽIVOT. I RÓMSKY NÁROD A JEHO GÉN JE K TOMU ŽIVOTU POZVANÝ.

MONS. BERNARD BOBER
POMOCNÝ BISKUP
GENERÁLNY VIKÁR

OBSAH

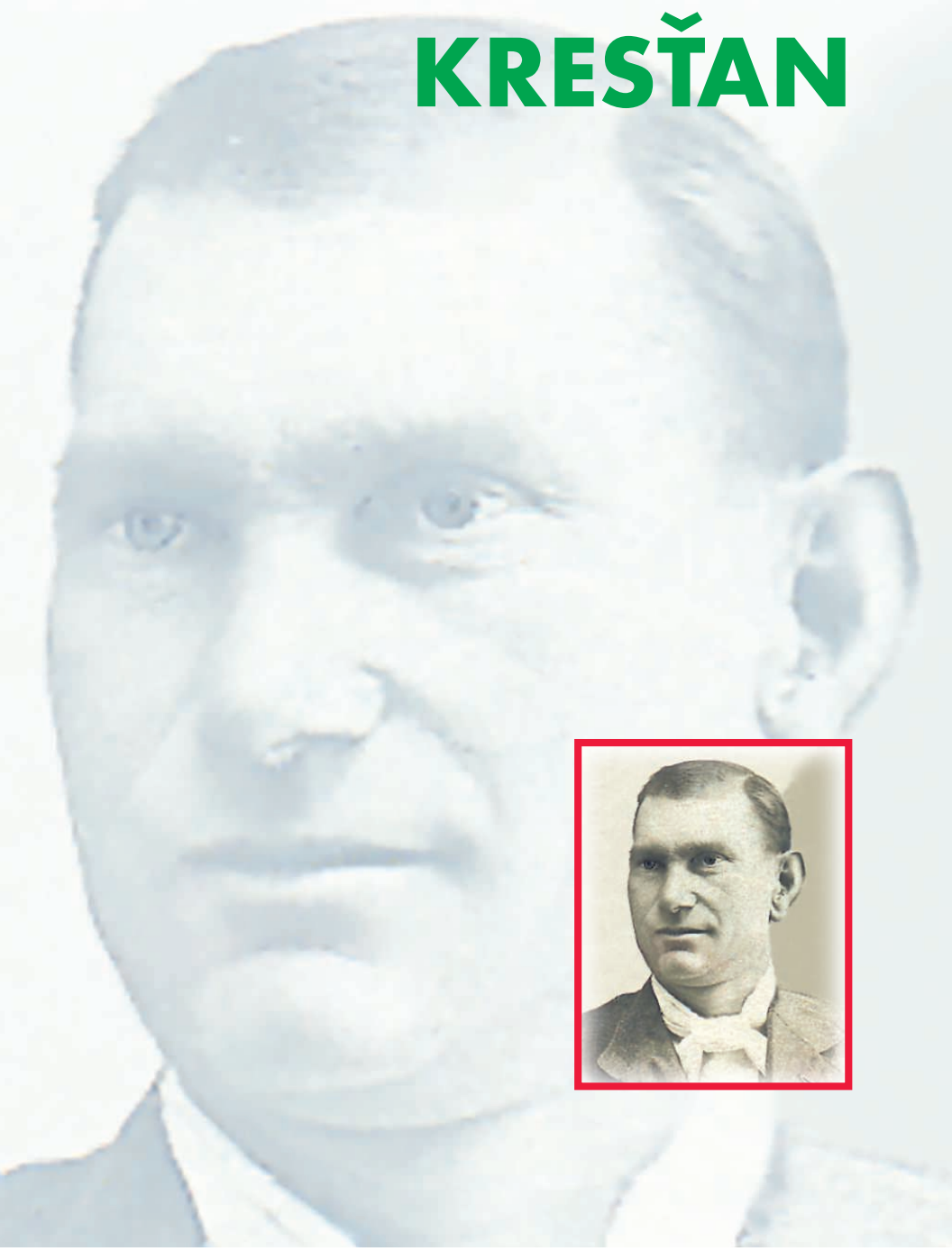
RÓM KREŠŤAN

KATALÁNSKO, RODNÝ KRAJ	8
ZEFIRÍN A RODINA	10
ZEFIRÍN V BARBASTRE	12
MALÁ PEPITA.	14
ZEFIRÍN SA SOBÁŠI V KOSTOLE	16
ZEFIRÍN, PRIATEĽ DETÍ	18
DOBRÝ PRIATEĽ	20
HRDINSKÝ SKUTOK ZEFIRÍNA	22
OBCHODNÍK S KOŇMI	24
PRVÝKRÁT VO VÄZENÍ	26
NÁBOŽNOSŤ RÓMA	28
ZEFIRÍNOVI ZOMIERA MANŽELKA.	30
BISKUP BARBASTRA JIMÉNEZ.	32
ZEFIRÍN – FRANTIŠKÁNSKY TERCIÁR	34
ČLENOM SPOLKU SV. VINCENTA	36
SŤAHOVANIE PEPITY	38
PRÍHODA Z RODINNÉHO ŽIVOTA	40
ZROD REPUBLIKY	44
U PROFESORA NICOLASA	48
NOČNÉ ADORÁCIE	50

MUČENÍK

ZAČIATOK OBČIANSKEJ VOJNY.	56
REVOLÚCIA V BARBASTRE	58
ZEFIRÍN VO VÄZENÍ	64
POKUS O VYSLOBODENIE	70
MUČENÍK JE ZASTRELENÝ.	74
POCHOVANÝ V SPOLOČNOM HROBE	76
NÁBOŽENSKÉ PRENASLEDOVANIE	76
PRÍLOHA	81

RÓM KREŠŤAN

KATALÁNSKO, RODNÝ KRAJ

EŠTE PRED NIEKOĽKÝMI ROKMI BOLI ŠTYRI MIESTA PRI KATALÁNSKEJ DEDINKE NEĎALEKO LÉRIDA, KDE SA ZVYKLI ZASTAVIŤ KOČOVNÍCI. KEĎ TADIAĽ PRECHÁDZALI V LETE USADILI SA NA JEDNEJ STRANE DEDINY A V ZIME NA JEJ DRUHEJ STRANE.

V AUGUSTE ROKU 1861 SA TU USADIL AJ TICHŠ S MANŽELKOU JOZEFÍNOU. V TOM ČASE SA IM NARODIL ICH PRVÝ SYN. OTEC PREŠIEL VYŠE TRIDSAŤ KILOMETROV, ABY MOHOL DAŤ POKRSTIŤ SVOJHO SYNA. DOŠIEL DO MESTA FRAGA A V KOSTOLE SVÄTÉHO PETRA DOSTAL JEHO SYN PRI KRSTE PODĽA VTEDAJSÍCH ZVYKOV MENO OD SVÄTÉHO PATRÓNA, KTORÝ PRIPADAL NA TENTO DEŇ. PRÁVE PRETO DOSTAL MENO ZEFIRÍN.

V ŠPANIELSKU SA PODĽA TRADÍCIE DEŤOM DÁVAJÚ MENÁ PO OBOCH RODIČOCH, A TAK JEHO CELÉ MENO ZNELO ZEFIRÍN JIMÉNEZ MALLA.

PO NIEKOĽKÝCH ROKOCH SA IM NARODILI AJ ĎALŠIE DETI, CHLAPEC A DVE DIEVČATÁ. CHLAPEC DOSTAL MENO HENRICH, ALE V DETSKOM VEKU ZOMREL. DIEVČATÁ SA VOLALI CHIVECA A ENCARNACION.

DETI NECHODILI DO ŽIADNEJ ŠKOLY, LEBO SO SVOJIMI RODIČMI BOLI USTAVIČNE NA CESTÁCH, PUTOVALI PO MESTÁCH A DEDINÁCH, PO TRHOCH A JARMOKOCH A NEMALI ČAS STARAŤ SA O ICH VZDELÁVANIE. NEBOLO TO NIČ NEZVYČAJNÉ, LEBO ANALFABETIZMUS BOL VTEDY VEĽMI ROZŠÍRENÝ V CELEJ EURÓPE AJ MEDZI NERÓMAMI. ĽUDIA NEVEDELI ANI ČÍTAŤ, ANI PÍSAŤ.

RODINA BOLA VEĽMI CHUDOBNÁ A ZEFIRÍN MUSEL ČASTO CHODIŤ AJ PO ŽOBRANÍ. CEZ ZIMU SI NA PÁR MESIACOV PRENAJÍMALI MALÝ DOMČEK. ZEFIRÍN SI SPOMÍNA, ŽE AKO MALÝ CHLAPEC CHODIL SPOLU SO SVOJÍM STRÝKOM NA TRH PREDÁVAŤ KOŠÍKY. KEĎ SA VRA-

ZEFIRÍN SA NARODIL NA JEDNEJ Z LÉRIDSKÝCH CIEST.
POKRSTENÝ BOL 26. 8. 1861 V MESTE FRAGA.

CAL DOMOV Z PREDAJA A Z KOMÍNA VIDEL DYM, BOL RÁD, LEBO SI BOL ISTÝ, ŽE BUDE NIEČO PRIPRAVENÉ NA JEDENIE. ALE KEĎ DYM NEVIDEL, TAK VEDEL, ŽE ZOSTANE HLADNÝ.

HOCI TÁTO RODINA BOLA CHUDOBNÁ, NEZABÚDALI ANI NA BOHA. RODIČIA MALÉHO ZEFIRÍNA NAUČILI JEDNODUCHÉ MODLITBY, KTORÉ SA NESKÔR AJ SÁM MODLIEVAL.

ZEFIRÍN A RODINA

V ROKU 1879 SA Z MALÉHO ZEFIRÍNA STÁVA MLADÝ MUŽ. AKO VŠETKÝM MLADÝM, AJ JEMU SA VEĽMI PÁČILI CIGÁNSKE ZÁBAVY, NA KTORÉ RÁD CHODIEVAL. NA JEDNEJ TAKEJTO ZÁBAVE SA ZALÚBIL DO PEKNÉHO RÓMSKEHO DIEVČAĽA, KTORÉ SA VOLALO TEREZA.

HOCI ZEFIRÍN NEBOL ŽIADNYM VEĽKÝM KRÁSAVCOM, MAL VŠAK DOBRÉ A SKROMNÉ SRDCE, KTORÝM SA MU PODARILO ZÍSKAŤ SI PRIAZEŇ TOHTO PEKNÉHO DIEVČAĽA.

PO NEJAKOM ČASE SA SPOLU ZOSOBÁŠILI, ALE LEN TAK, BEZ CIRKEVNÉHO ČI CIVILNÉHO OBRADU, IBA OBYČAJNÝM RÓMSKYM SPÔSOBOM, LEN ZA ÚČASTI PRÍBUZNÝCH A PRIATEĽOV.

NA SVADBE NECHÝBALA ANI BOHATÁ HOSTINA A K TOMU PORIADNA MUZIKA.

PÁN BOH TOMUTO MANŽELSTVU NEPOŽEHNAL ŽIADNE DIEŤA. ZREJME NIE VŽDY SA V ŽIVOTE VYPLNIA VŠETKY NAŠE SNY A TÚŽBY. PRETO SA ZEFIRÍN POKÚŠAL HĽADAŤ ZMYSEL SVOJHO ŽIVOTA V PRÁCI. NAUČIL SA OBCHODOVAŤ S DOBYTKOM A S TÝMTO SKROMNÝM ZAMESTNANÍM CHODIEVAL Z JEDNÉHO JARMOKU NA DRUHÝ.

ZEFIRÍNOVYM RODIČOM SA V ROKU 1882 NARODIL EŠTE JEDEN SYN, KTORÉMU DALI MENO FILIP, ALE NAVŽDY MU ZOSTALA PREZÝVKA „MALIČKÝ“, PRETOŽE BOL NAJMLADŠÍM V RODINE. U RÓMOV JE BEŽNÉ, ŽE KAŽDÝ MÁ OKREM VLASTNÉHO MENA ČASTO AJ SVOJU PREZÝVKA. ZEFIRÍN MAL VTEDY UŽ DVADSAŤJEDEN ROKOV.

AKO MALÝ CHLAPEC CHODIL PREDÁVAŤ KOŠÍKY
SO SVOJÍM STRÝKOM.

TOTO RODINNÉ ŠŤASTIE Z PRÍRASTKU NETRVALO VEĽMI DLHO, LEBO JEHO OTEC SI NAŠIEL NOVÚ PRIATEĽKU.

SÁM ZEFIRÍN OTCOVI ČASTO DOHOVÁRAL, ABY ZANECHAL TAKÝTO ŽIVOT A VRÁTIL SA K MAME, ALE ON HO NECHCEL POČÚVNUŤ.

AŽ JEDNÉHO DŇA OTEC S NOVOU ŽENOU OPUSTIL CELÚ SVOJU RODINU A NAVŽDY ODIŠIEL Z ICH ŽIVOTA. A TAK ZEFIRÍN PREBERÁ VŠETKU STAROSTLIVOSŤ O RODINU A STÁVA SA JEJ ŽIVITEĽOM A OCHRANCOM. PO ROKOCH ZAŽÍVA ĎALŠIU ŤAŽKOSŤ ŽIVOTA. STRÁCA OSOBU, KTORÁ VŽDY STÁLA PRI ŇOM A BOLA MU NA POMOCI. ZOMIERA MU MAMA.

ZEFIRÍN V BARBASTRE

AJ NAPRIEK VŠETKÝM ŤAŽKOSTIAM, KTORÉ DOTERAZ ZEFIRÍNA POSTRETLI, MUSEL ŽIŤ ĎALEJ, NO NEPRESTAL SA STARAŤ O SVOJU RODINU.

KEĎ JEHO NAJMLADŠÍ BRAT FILIP DOSPEL, ZAČAL SI HĽADAŤ DIEVČA, S KTORÝM BY SA OŽENIL. ALE ZEFIRÍNOVI SA DIEVČA, DO KTORÉHO SA FILIP ZALÚBIL, NEPOZDÁVALO, PODĽA JEHO NÁZORU NEBOLO K NEMU PRIMERANÉ. NAKONIEC MU SÁM ZEFIRÍN VYBRAL DIEVČA, KTORÉ SA MU ZDALO VHODNÉ NA UZAVRETIE MANŽELSTVA A PRE SPOLOČNÝ ŽIVOT.

RÓMOVIA, ALE NIELEN ONI, DODNES ZASAHUJÚ DO VÝBERU ŽIVOTNÉHO PARTNERA SVOJICH DETÍ PODĽA TOHO, ČO RODINE VIAC VYHOVUJE. JE TO SÚČASŤ ICH KULTÚRY.

TAK SA FILIP BEZ AKÝCHKOĽVEK VEĽKÝCH PRESVIEDČANÍ OŽENIL S ALEGRIOU. ICH PRVÝ SYN, KTORÝ SA UŽ NARODIL V ŠPANIELSKOM BARBASTRE, KDE SA SPOLU SO ZEFIRÍNOM PRESŤAHOVALI, DOSTAL MENO ALFREDO. FILIP PRIŠIEL POKRSTIŤ SVOJHO SYNA NA FARU SV. FRANTIŠKA Z ASSISI, KAM PATRILI. KRSTNÝMI RODIČMI SA STALI ZEFIRÍN A TEREZA. ZEFIRÍNOV NAJMLADŠÍ BRAT FILIP MAL SPOLU DVANÁŠŤ DETÍ. SEDEM DIEVČAT A PIATICH CHLAPCOV.

KEĎ MAL 18 ROKOV, OŽENIL SA S TEREZOU.

OD TÝCH ČIAS SA TRADUJE, ŽE POTOMKOVIA FILIPA A ALEGRIE, KTORÍ TERAZ PRICHÁDZAJÚ NA SVET, SA POVAŽUJÚ ZA POTOMKOV ZEFIRÍNA.

MALÁ PEPITA

KVÔLI LEPŠEJ PREDSTAVE SI EŠTE RAZ PRIBLIŽME POSTAVY ZEFIRÍNA A TEREZY, AKO ICH OPISUJÚ PRIATELIA.

ZEFIRÍN BOL VYSOKÝ, CHUDÝ, ALE MOCNÝ MUŽ, TMAVEJ PLETI, TYPICKEJ PRE RÓMOV. VÝRAZNÝM ZNAKOM JEHO OSOBY BOLI VEĽMI ODSTÁVAJÚCE UŠI.

JEHO ŽENU TEREZU OPISUJÚ AKO MALÚ, TMAVEJ PLETI A S PEKNÝM VZHĽADOM. RADA SA OZDOBOVALA VEĽKÝMI NÁUŠNICAMI Z ČISTÉHO ZLATA A VO VLASOCH MALA VŽDY RÔZNOFARBENÉ HREBENE, OZDOBENÉ DRAHÝMI KAMEŇMI. PRIŤAHOVALA NA SEBA POZORNOSŤ AJ SVOJIMI PRSTEŇMI A ŠATKAMI, KTORÉ VEĽMI RADA NOSILA.

MOŽNO SA NA PRVÝ POHĽAD BUDE ZDAŤ, ŽE TIETO OSOBY SA K SEBE ASI VEĽMI NEHODIA.

ALE TAK AKO SME UŽ SPOMENULI, ZEFIRÍN AJ NAPRIEK TOMU, ŽE NEBOL PRÍŤAŽLIVÉHO VZHĽADU, VEDEL SI ZÍSKAŤ ĽUDÍ SVOJOU JEDNODUCHOSŤOU, DOBROTOU A SKROMNOSŤOU.

KEĎŽE ZEFIRÍN A TEREZA NEMALI VLASTNÉ DETI, PRIJALI DO SVOJEJ RODINY MALÚ PEPITU. TEREZIN BRAT IM DAL DO STAROSTLIVOSTI SVOJE DIEVČATKO, MAL TOTIŽ EŠTE ĎALŠÍCH PÄŤ DETÍ. NEMYSLELI PRI TOM NA ŽIADNE PÍSOMNÉ DOKUMENTY. TO SÚ ZREJME VECI, NA KTORÉ VIAC DBAJÚ NERÓMOVIA. RÓMOVIA VO SVOJEJ MENTALITE NEPOTREBUJÚ ŽIADNE OFICIALITY.

MEDZI RÓMAMI, KTORÍ ŽIJÚ ZO DŇA NA DEŇ, TO BOL ÚPLNE BEŽNÝ POSTUP. RODINY SA DOHODLI A BOLO TO...

ZEFIRÍN A JEHO MANŽELKA SI VZALI DO OPATERY
TEREZINU NETER PEPITU, KTORÚ VYCHOVÁVALI
S VEĽKOU STAROSTLIVOSŤOU.

MALÁ PEPITA ZEFIRÍNA OSLOVOVALA STRÝKO A ON JU S LÁSKOU A STAROSTLIVOSŤOU VYCHOVÁVAL. HOCI SÁM ZEFIRÍN NIKDY NECHODIL DO ŠKOLY, U PEPITY TO ZANEDBAŤ NECHCEL. PRETO JU NAJSKÔR ZAPÍŠAL DO PRÍPRAVKY NA JARMOČNOM NÁMESTÍ A NESKÔR DO VYHLADÁVANEJ ŠKOLY SV. VINCENTA, KTORÚ VIEDLI REHOĽNÉ SESTRY.

PEPITA SA NAUČILA VEĽMI DOBRE ČÍTAŤ A PÍSAŤ, TAKTIEŽ VYŠÍVAŤ, POZNÁVAŤ NOTY A HRAŤ NA KLAVÍRI, LEBO V ŽIVOTE RÓMA MÁ VEĽKÉ A DÔLEŽITÉ MIESTO AJ HUDBA.

ZEFIRÍN SA SOBÁŠI V KOSTOLE

TAKMER PO TRIDSIATICH ROKOCH SPOLOČNÉHO ŽIVOTA, NO ZATIAĽ STÁLE LEN PODĽA RÓMSKÝCH ZVYKOV, SA 3. JANUÁRA 1912 ZEFIRÍN, AKO 50-ROČNÝ, A TEREZA, AKO 53-ROČNÁ, PREDSTAVILI VIKÁROVI DIECÉZY BARBASTRO, ABY MOHLI PRIJAŤ CIRKEVNÝ SOBÁŠ.

PODĽA CIRKEVNÝCH PREDPISOV IM KŇAZ POČAS KRÁTKEHO POHOVORU KLÁDOL STANOVENÉ OTÁZKY A ODPOVEDE, KTORÉ SI AJ ZAPÍŠAL. OKREM VYJADRENIA SÚHLASU S NAPÍŠANÝMI ODPOVEĎAMI MALI DANÝ DOKUMENT VLASTNORUČNE PODPÍSAŤ. NO NA ROZDIEL OD TEREZY, KTORÁ TO VEDELA, ZEFIRÍN SA PODPÍSAŤ NEMOHOĽ, LEBO NEVEDEL ANI PÍSAŤ, ANI ČÍTAŤ.

PO VZÁJOMNEJ DOHODE SA ROZHODLI, ŽE BUDE LEPŠIE MANŽELSTVO UZATVORIŤ NA INOM MIESTE AKO V BARBASTRE. CHCELI SA TOTIŽ VYHNÚŤ VEREJNÉMU POHORŠENIU A VÝSMECHU, ŽE SA CIRKEVNE SOBÁŠIA PO TAKOM DLHOM ČASE SPOLOČNÉHO ŽIVOTA.

ODIŠLI TEDA DO LÉRIDA, VZDIALENÉHO ASI ŠESŤDESIAT KILOMETROV, ABY VO FARNOSTI SV. ANTONA PUSTOVNÍKA UZAVRELI SVIATOSŤ MANŽELSTVA. NAKONIEC SA ZEFIRÍN A TEREZA 9. JANUÁRA 1912 ZOSOBÁŠILI SÍCE V LÉRIDE, ALE V KOSTOLE SV. VAVRINCA.

PREČO SA SOBÁŠ NEUSKUTOČNIL VO FARNOSTI SV. ANTONA?

14. JANUÁRA 1912 V LÉRIDE UZATVORILI CIRKEVNÝ SOBÁŠ.

PRE POVAHU RÓMOV JE TYPICKÉ TO, ŽE V POSLEDNEJ CHVÍLI VEDIA VECI ZMENIŤ.

ALE CHÝBA NÁM OVEĽA PODSTATNEJŠIA ODPOVEĎ NA TO, PREČO SA CHCELI TÍTO RÓMOVIA SOBÁŠIŤ CIRKEVNE NA ROZDIEL OD VŠETKÝCH SVOJICH PRÍBUZNÝCH, ZNÁMYCH A PRIATEĽOV. NAJPRÁVDEPODOBNEJŠIE PRETO, ŽE ZEFIRÍN CHCEL ZAČAŤ CHODIŤ DO KOSTOLA A PRISTUPOVAŤ AJ K SVIATOSTIAM. ZDÁ SA, ŽE V TOMTO ČASE PRÁVE TÍTO DVAJA MANŽELIA PRISTÚPILI PO PRVÝ RAZ AJ K SVIATOSTI ZMIERENIA A EUCHARISTIE...

ZEFIRÍN, PRIATEĽ DETÍ

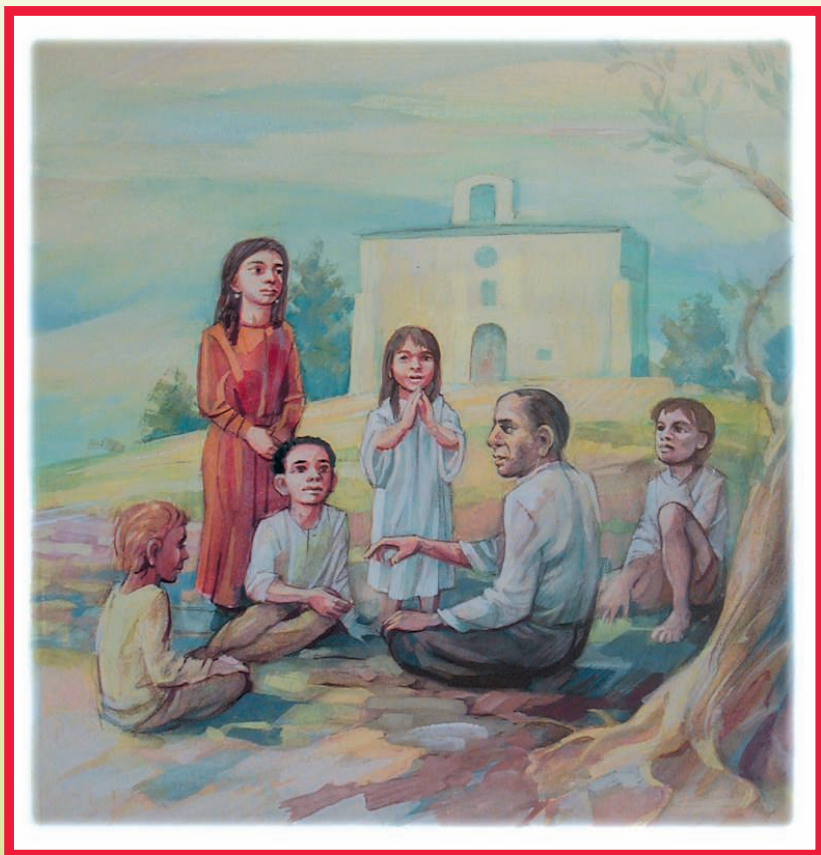
ZEFIRÍN Z ČASU NA ČAS ZAČAL ZHROMAŽĎOVAŤ DETI ZO SVOJEJ ŠTVRTE. VODIEVAL ICH ZA MESTO, KDE ZBIERALI RASTLINU, KTORÚ BOLO MOŽNÉ AJ ZJEŠŤ.

PRE ZEFIRÍNA TO BOLA VHODNÁ PRÍLEŽITOSŤ NIELEN NA ZBER RASTLÍN, ALE AJ NA ROZPRÁVANIE O BIBLICKÝCH DEJINÁCH A DEJINÁCH VLASTI. RÁD S NIMI SPIEVAL AJ NÁBOŽENSKÉ PIESNE. VIEDOL ICH K TOMU, ABY CHRÁNILI VTÁKOV A CHROBÁKY. NAKONIEC ICH ODPREVDIL DOMOV A DAL KAŽDÉMU AJ KÚSOK ČOKOLÁDY.

AKO SI NA ZEFIRÍNA SPOMÍNA JEDEN Z CHLAPCOV?

PAMÄTÁ SA, ŽE AKO DIEŤA SPOLU S INÝMI RÓMSKYMÍ, ALE AJ NERÓMSKYMÍ DEŤMI VYSTÚPILI SPOLU SO ZEFIRÍNOM NA VRCHOL HORY, NA KTOROM STÁL MALÝ KOSTOLÍK. A TAM, VYSOKO NA HORE, IM ROZPRÁVAL VESELÉ PRÍHODY. TIEŽ SI SPOMÍNA, ŽE CHLAPCI ZBADALI VEĽA MRAVCOV A ZAČALI PO NICH ŠLIAPAŤ. NO ZEFIRÍN ICH HNEĎ NAPOMENUL, ŽE ICH NESLOBODNO BEZDÔVODNE ZABÍJAŤ, LEBO SÚ TO TIEŽ BOŽIE TVORY. TIETO DETI VEDELI, ŽE MAJÚ MEDZI SEBOU VEĽKÉHO PRIATEĽA, KTORÝ ICH MÁ RÁD. SPOMÍNA SI AJ NA TO, ŽE NA NICH NIKDY NEZDVIHOL HLAS A VŽDY ICH NE-

ZEFIRÍN OKOLO SEBA ZHROMAŽĎOVAL DETI
A ROZPRÁVAL IM BIBLICKÉ PRÍBEHY.

CHAL HRAŤ SA PRED JEHO DOMOM NAPRIEK VEĽKÉMU KRIKU, KTORÝ TAM ROBILI.

ZEFIRÍN SA S DEŤMI ROZPRÁVAL, AKOBY UŽ BOLI DOSPELÍ, SPRÁVAL SA K NIM S VEĽKOU ÚCTOU A VÁŽNOSŤOU. TREBA POVEDAŤ, ŽE SUSEDIA MU ČASTO ZVEROVALI DO OPATERY SVOJE DETI A ÚPLNE MU DÔVEROVALI. BOL NAOZAJ SPOĽAHLIVÝ A VEĽMI ROZUMNÝ ČLOVEK.

ZEFIRÍN BOL POKLADANÝ ZA VEĽKÚ OSOBNOSŤ AJ MEDZI KOČOVNÍKMI V REGIÓNOCH, KDE ŽIL. AK DOŠLO K SPOROM, MNOHOKRÁT PRÁVE ON BOL TÝM, KTO DOKÁZAL PRINIEŠŤ POKOJ MEDZI RÓMOV, ALE AJ NERÓMOV. ROBIEVAL TO VEĽMI JEDNODUCHÝM SPÔSOBOM, VIEDOL ICH K TOMU, ABY SI PODALI RUKY. TÝM ICH PRIVIEDOL K VZÁJOMNÉMU ODPUSTENIU.

VŠETCI HO REŠPEKTOVALI, LEBO BOL SILNOU OSOBNOSŤOU. V REČI BOL VÁŽNY, VŽDY SLUŠNÝ A NIKDY SI NEDOVOLIL NIEKOGO HREŠIŤ ALEBO PREKLÍNAŤ. HOVORILI O ŇOM AKO O VEĽMI CHARAKTERNOM ČLOVEKU.

DOBRÝ PRIATEĽ

ZEFIRÍN MAL AJ VEĽA VÝZNAMNÝCH PRIATEĽOV. JEDNÝM Z NICH BOL PROFESOR NICOLAS SANTOS, KTORÝ BOL PO ČASE ZVOLENÝ ZA PRIMÁTORA BARBASTRA.

PROFESOR VEĽA RÁZ BRÁVAL ZEFIRÍNA NA SVOJE CESTY PO ŠPANIELSKU. VZAL HO AJ NA SLÁVNOSŤ ZASVÄTENIA ŠPANIELSKA NAJSVÄTEJŠIEMU SRDCU JEŽIŠOVMU V ROKU 1919, KTORÉ SA USKUTOČNILO V MADRIDE. ZEFIRÍN NA TÝCHTO CESTÁCH ZAŽÍVAL VEĽA ZAUJÍMAVÉHO A BOL NAPLNENÝ MNOŽSTVOM ZÁŽITKOV, KTORÉ PO NÁVRATE DOMOV V RODINNOM KRUIHU ČASTO ROZPRÁVAL. NIEKEDY AJ SÁM ZEFIRÍN ZAŠIEL DO ZARAGOZY, ABY SA POMODLIL V NÁDHERNEJ SVÄTYNI PANNY MÁRIE.

ZEFIRÍN VERNE MILOVAL SVOJU MANŽELKU,
AJ KEĎ NEMOHLI MAŤ VLASTNÉ DETI.

HOVORÍ SA, ŽE RAZ CHCEL PROFESOR VYSKÚŠAŤ ZEFIRÍNOVO PRIATELSTVO. NESKÚŠAL HO, ČI KRADNE, ALE CHCEL VEDIEŤ, ČI HO NE-OPUSTÍ V ŤAŽKEJ SITUÁCII.

JEDNÉHO DŇA MAL VO SVOJOM DOME NIEKOĽKÝCH ZNÁMYCH A DOHODOL SA S NIMI, ŽE SA BUDÚ CHVÍĽU ROZPRÁVAŤ A DISKUTOVAŤ NORMÁLNE, POTOM VÁŠNIVEJŠIE A NÁSLEDNE TAK, ABY SA ZDALO, ŽE DOŠLO K SPORU MEDZI NIMI A PROFESOROM.

KEĎ TO DOSIAHLO PLÁNOVANÝ KRITICKÝ BOD, ZEFIRÍN ZASIAHOL SO SLOVAMI: „DAJTE SI POZOR, LEBO SME TU DVAJA PROTI VÁMI!“ A ODVTEDY SI ZÍSKAL EŠTE VÄČŠIU DÔVERU PROFESORA.

ZEFIRÍN PRICHÁDZAL DO PROFESOROVHO DOMU VŽDY, KEĎ HO POTREBOVALI, A AK BOL PROFESOR NIEKEDY CHORÝ, DENNE HO NAVŠTEVOVAL.

HRDINSKÝ SKUTOK ZEFIRÍNA

NA KONCI ROKA 1918 SA PRIHODILA VÝZNAMNÁ UDALOSŤ V JEHO ŽIVOTE.

JEDNÉHO DŇA, KEĎ BOL SO SVOJÍM STÁDOM PRI STUDNI S NAPÁJADLOM, KTORÉ SA NACHÁDZALO V BLÍZKOSTI KOSTOLA, SPOZOROVANÉ, AKO ĽUDIA UTEKAJÚ A VYHÝBAJÚ SA NEJAKÉMU ČLOVEKU, CHORÉMU NA TUBERKULÓZU. NEZNÁMY PADOL NA ZEM A CHRILIL KRV. LEN ČO HO ZEFIRÍN ZBADAL, PRIŠIEL K NEMU, ABY MU POMOHO.

VZAL HO NA RUKY, PREMÁHAJÚC POCIT STRACHU Z KRVI A Z MOŽNOSTI NÁKAZY, HO ODNIESOL DOMOV. PRITOM HO POTEŠOVAL A SNAŽIL SA ZMIERNIŤ JEHO VEĽKÉ UTRPENIE. CHORÝ BOL STAROSTOM BARBASTRA NA ZAČIATKU STOROČIA A VOLAL SA RAFAELE JORDAN. PO NEJAKOM ČASE SI JEHO BRAT SIMON ZAVOLAL ZEFIRÍNA A AKO ODMENU MU PONÚKOL PRACOVNÚ PRÍLEŽITOSŤ, ABY PÔSOBIL AKO OBCHODNÍK. POVEDAL MU: „PRETOŽE SA VYZNÁŠ V KOŇOCH,

V ROKU 1919 UROBIL HRDINSKÉ GESTO LÁSKY,
KEŽ POMOHOLO BÝVALÉMU PRIMÁTOROVI
NAKAZENÉMU TUBERKULÓZOU.

MOHOL BY SI ODCESTOVAŤ DO FRANCÚZSKA, KDE MÁM BLÍZKYCH PRÍBUZNÝCH. TAM BY SI NAKÚPIL VAGÓN MULOV, KTORÉ CHCE FRANCÚZSKA VLÁDA PO SKONČENÍ VOJNY PREDAŤ.“

ZEFIRÍN PRIJAL TÚTO PONUKU A ODCESTOVAL DO FRANCÚZSKA S PLNÝM VRECKOM PEŇAZÍ, KTORÉ MU POŽIČAL BOHATÝ SIMON. UROBIL DOBRÝ OBCHOD, KÚPIL VEĽA MLADÝCH MULOV A PREDAL ICH V ŠPANIELSKYCH DEDINÁCH OKOLO BARBASTRA.

Z CHUDÁKA ZEFIRÍNA SA ZRAZU STAL BOHÁČ. A TAK VEĽMI LAHKO MOHOL VRÁTIŤ AJ TIE PENIAZE, KTORÉ SI POŽIČAL.

ZA ZAROBENÉ PENIAZE SI OPRAVIL DOM A DOKONCA SI NAJAL AJ SLÚŽKU, LEBO JEHO MANŽELKA TEREZA UŽ NEVLÁDALA V DOMÁCNOSTI ROBIŤ VŠETKY PRÁCE.

OBCHODNÍK S KOŇMI

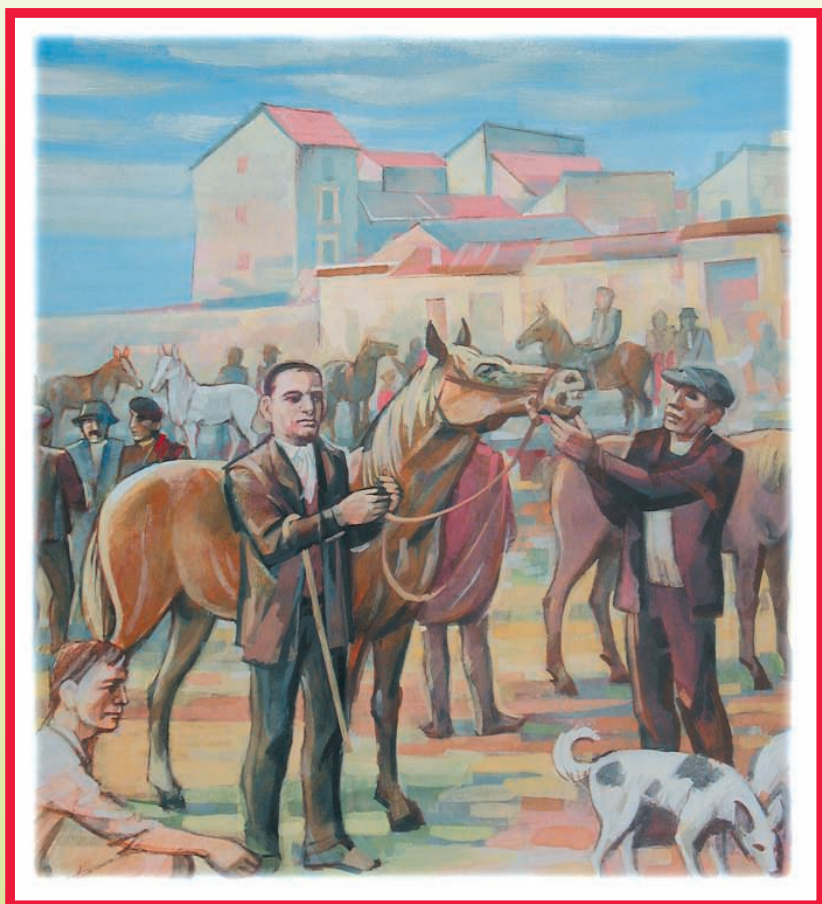
ZEFIRÍN BOL VO SVOJEJ PRÁCI NEOBVKÝLÝM OBCHODNÍKOM. KEĎ NIEKTO Z RÓMOV CHCEL CESTOVAŤ SO ZVIERAŤOM (MNOHÍ KOČOVALI BEZ VOZA) A NEMAL HO, PRIŠIEL DO BARBASTRA ZA ZEFIRÍNOM. TEN VŽDY POVEDAL: „ZOBER SI A CHOĎ, KEĎ SKONČIA SEZÓNNE PRÁCE, POTOM MI ZAPLATÍŠ.“

V PRIEBEHU NIEKOĽKÝCH MESIACOV ODCHÁDZALO VEĽA RÓMOV DO FRANCÚZSKA, LEBO TAM MALI LEPŠIE PLATENÚ PRÁCU AKO V ŠPANIELSKU.

KEĎ ZEFIRÍN CHODIL NA TRH, KDE SA OBCHODOVALO SO ZVIERATAMI, VŽDY SA SNAŽIL ZDOKONAĽOVAŤ VO SVOJOM REMESLE. ŠIKOVNE VYUŽÍVAL VŠETKY DOVOLENÉ SPÔSOBY, ABY SI ZÍSKAL ZÁKAZNÍKA DOBRÝM ŽARTOM, NEJAKOU HISTORKOU, NEVINNÝMI TRIKMI, NO NIKDY SA NEPRIKLÁŇAL K PODVODOM ALEBO KLAMSTVÁM.

MNOHÍ PRI OBCHODOVANÍ PODVÁDZALI A KLAMALI, ALE ZEFIRÍN KONAL VŽDY ČESTNE.

BOL ZNALCOM A ČESTNÝM OBCHODNÍKOM S KOŇMI.

A TO, ŽE ZEFIRÍN BOL ŽARTOVNÝ, HOVORÍ AJ JEDNA Z PRÍHOD, KTORÚ ZAŽIL PRI SVOJEJ PRÁCI.

JEDNÉHO DŇA HO KOPLA MULICA DO NOHY. KRÁTKO NATO ŠIEL DO KOSTOLÍKA, KDE SA MODLIL, HĽADIAC CEZ OKIENKO NA KRÍŽ, LEBO DVERE BOLI ZATVORENÉ. TAKTO JEDNODUCHO SA PRIHOVÁRAL PÁNOVI: „NEKONEČNE LÁSKAVÝ PANE, AK SO MNOU ŽARTUJEŠ, BUDE TO ISTE PRE MOJE DOBRO, NECH SA STANE VÔĽA TVOJA.“

PRVÝKRÁT VO VÄZENÍ

V NOVEMBRI 1919 RAZ ZEFIRÍN POŽIČAL SVOJMU PRIATEĽOVI NIEKOĽKO MULÍC NA ŤAŽENIE ŠTRKU. POD VEĽKOU ŤARCHOU SA KOLESÁ VOZA ZARYLI DO ZEME A NEMOHLI SA Z NEJ DOSTAŤ. ZA KRÁTKY ČAS SA OKOLO ZHRŔKLI ZVEDAVCI A O CHVÍĽU TAM UŽ BOLO MNOŽSTVO ĽUDÍ.

AJ SÁM ZEFIRÍN SA POZORNE PRIZERAL. PRIŠLI AJ ŽANDÁRI, KTORÍ SA NACHÁDZALI NEĎALEKO. ZRAZU JEDEN MUŽ Z DAVU VYKRÍKOL, ŽE TO JE JEHO MULICA, KTORÚ MU UKRADLI.

V PODOZRENÍ, ŽE ZEFIRÍN MULICU UKRADOL, HO ZATVORILI DO VÄZENIA NA SEDEM MESIACOV. POČAS VÄZENIA PRIŠLI NA ZEFIRÍNA AJ OBVINENIA Z ĎALŠÍCH DVOCH PROVINCÍÍ, TAKTIEŽ PRE KRÁDEŽ ZVIERAT.

V JANUÁRI SUDCA ZMENIL ROZHODNUTIE Z PREDCHÁDZAJÚCEHO ROKA. NAPÍSAĽ RIADITEĽOVI VÄZNICE, ŽE UVÄZNENÝ ZEFIRÍN MÔŽE DOSTAŤ PODMIENEČNÉ PREPUSTENIE OD SÚDU, AK ZAPLATÍ TISÍC-PÄŤSTO PESOS, (ČO JE V PREPOČTE VYŠE STOTRIDSATISÍC KORÚN).

ZEFIRÍN ZAPLATIL URČENÚ SUMU A MOHOL SA TAK SLOBODNE VRÁTIŤ DO BARBASTRA.

O NIEKOĽKO DNÍ ŠIEL ZEFIRÍN NA KOLENÁCH KU KATEDRÁLE S DVOMI VEĽKÝMI SVIECAMI POĎAKOVAŤ SA ZA SVOJE PREPUSTENIE Z VÄZENIA.

V NOVEMBRI 1919 SA NAPRIEK SVOJEJ NEVINE
DOSTAL NA TRI MESIACE DO VÄZENIA.

NA SVOJU OBHAJOBU PRED SÚDOM SI ZEFIRÍN VYBRAL TOHO NAJLEPŠIEHO OBHAJCU Z BARBASTRA.

ABY MOHOL ZAPLATIŤ ADVOKÁTA A TIEŽ KAUCIU NA PODMIENEČNÉ PREPUSTENIE NA SLOBODU, MUSEL PREDAŤ SVOJ DOM. KÚPIL HO JEHO PRIATEĽ PROFESOR NICOLAS, KTORÝ HO TIEŽ PRI SÚDE OBHAJOVAL.

ZEFIRÍNA TEDA OBHAJOVALI DVAJA ADVOKÁTI. V OBRANNEJ REČI SA VEĽMI ROZOHNILI A ZEFIRÍN BOL NAKONIEC OSLOBODENÝ A UZNANÝ ZA NEVINNÉHO.

NÁBOŽNOSŤ RÓMA

Z NIEKOĽKÝCH SVEDECTIEV SA DOZVEDÁME, ŽE ZEFIRÍN, AK MOHOL, KAŽDÚ NEDEĽU CHODIEVAL NA SVÄTÚ OMŠU. SVOJU NÁBOŽNOSŤ SA NEHANBIL UKÁZAŤ ANI NA VEREJNOSTI. AK SA VYSKYTLA PRÍLEŽITOSŤ, NA PROCESIÁCH NOSIEVAL ZÁSTAVU ALEBO OBROVSKÚ SVIECU. CHODIL AJ NA JEDNODUCHÉ SPRIEVODY S EUCHARISTIOU. VŽDY DRŽAL V RUKÉ SVIECU A V PROCESII NA BIELU SOBOTU ŠIEL ZA SOCHOU ZMRŤVYCHVSTALÉHO KRISTA.

JEDEN ROK, SPOMÍNA SI ISTÁ PRIATEĽKA PEPITY, KEĎ UŽ NEBOL NAJMLADŠÍ, NIESOL SVIETNIK SO ŠIESTIMI SVIECAMI K SVÄTÉMU HROBU. PO SKONČENÍ PROCESIE MU Z ŤAŽKÉHO SVIETNIKA VEĽMI OPUCHLA RUKA.

JEDNA EPIZÓDKA UVÁDZA, AKO RAZ ZEFIRÍN SPREVÁDZAL PO MESTE DVE DIEVČATÁ. ZAVIEDOL ICH AJ DO KOSTOLA, KDE SA PRÁVE KONALA POKLONA SVIATOSTI OLTÁRNEJ.

PO JEJ SKONČENÍ IM UKÁZAL OBRÁZOK SV. SPASITEĽA SO SLOVAMI: „ŠKODA, ŽE NEVIEM ČITAŤ, URČITE JE NA DRUHEJ STRANE PEKNÁ MODLITBA.“

NA KOLENÁCH SA IŠIEL POĎAKOVAŤ BOHU DO KATEDRÁLY.

ZEFIRÍNOVI ZOMIERA MANŽELKA

4. DECEMBER 1922 BOL PRE ZEFIRÍNA SMUTNÝM DŇOM, TEREZA NÁHLE ZOMRELA. STIHLA VŠAK EŠTE PRIJAŤ SVIATOSŤ ZMIERENIA A POMAZANIA CHORÝCH. JEJ TELO POCHOVALI NA CINTORÍNE V BARBASTRE.

PO SMRTI TEREZY VŠAK NEOSTAL CELKOM SÁM, MAL PRI SEBE EŠTE SVOJU NETER PEPITU, KTORÁ UŽ DÁVNO VYRÁSTLA Z DETSKÝCH ČIAS A SKORO DOVŔŠILA SEDEMNÁSTY ROK. VTEDY UŽ BOLA ZASNÚBENÁ S MLADÝM RÓMOM.

PO NIEKOĽKÝCH MESIACHOCH SA TÍTO MLADÍ CIRKEVNE ZOSOBÁŠILI V KOSTOLE SV. FRANTIŠKA. ŽENÍCHOM BOL FILIPOV SYN, TEDA ZEFIRÍNOV SYNOVEC, NO NIE BLÍZKY PRÍBUZNÝ NEVESTY.

VOLALI HO LISARDO A MAL DVADSAŤ ROKOV.

CELKOM ISTE MÔŽEME POVEDAŤ, ŽE PEPITA A LISARDO SA NAJKÔR SOBÁŠILI RÓMSKYM SPÔSOBOM, NAJPRV TO OSLÁVILI SO SVOJIMI PRÍBUZNÝMI A PRIATEĽMI, AŽ NESKÔR UZAVRELI MANŽELSTVO PRED TVÁROU CIRKVI...

MOŽNO NÁM NAPADNE AJ OTÁZKA, PREČO NÁŠ ZEFIRÍN NEPOČKAL, KÝM NEUPLYNIE ROK SMÚTKU A PREČO SA ROZHODOL VYDAŤ PEPITU, KEĎ OD SMRTI TEREZY PREŠLO IBA OSEM MESIACOV? JEHO BLÍZKI HOVORIA, ŽE PRETO, LEBO ZOSTAL DOMA SÁM.

MOŽNO UROBIL CHYBU, ALE VRAJ PRE RÓMA JE ZBYTOČNÉ DO DRŽIAVAŤ SMÚTOK, KEĎ MÔŽE MAŤ V DOME ZAŤA.

PEPITA ANI PO SVADBE NEODIŠLA OD ZEFIRÍNA, SPOLU SO SVOJÍM MANŽELOM OSTALI BÝVAŤ V JEHO DOME.

V ROKU 1924 SA IM NARODILA PRVÁ DCÉRKA, KTORÁ PRI KRSTE DOSTALA MENO MARIJA MILAGROS, ALE JE ZNÁMA AKO MARUJA (TEDA MARIENKA). PEPITE A LISARDOVI SA PO ČASE NARODILO EŠTE JEDNO DIEVČATKO A CHLAPEC. BOLA TO NAOZAJ ŠŤASTNÁ RODINA.

STRÝKO-DEDO, AKO NAZÝVALI ZEFIRÍNA PEPITINE DETI, BOL VEĽMI RÁD MEDZI NIMI. SPRÁVAL SA K NIM MILO A LÁSKAVO. KEĎ SA NIEKE-

4. DECEMBRA 1922 MU MANŽELKA TEREZA ZOMRELA.
CELÝCH 14 ROKOV SA ZA ŇU KAŽDÝ VEČER MODLIL RUŽENEC.

DY MARUJA ZLE POSADILA A STRPLA JEJ PRITOM NOHA, STRÝKO-DEDO JEJ UROBIL KRÍŽIK NA NOHU A POVEDAL JEJ, ŽE UŽ JE ZDRAVÁ.

ALEBO KEĎ JU BOLELO BRUŠKO, TAK JEJ HO OSVEDČENÝM SPÔSOBOM MASÍROVAL A PRITOM SA MODLIL. A KEĎ VEČER UKLADAL VNÚČATÁ SPAŤ, NEZABUDOL SA POMODLIŤ AJ SPOLU S NIMI.

MARUJA SI EŠTE SPOMÍNA, AKO VIDELA PO VEČEROCH ZEFIRÍNA STÁŤ V PYŽAME, DRŽIAC V RUKU RUŽENEC A FOTOGRAFIU TEREZY S VRKOČOM JEJ VLASOV. MODLIL SA A ZÁROVEŇ AJ PLAKAL.

VRAVÍ SA, ŽE AKO VDOVEC CHODIL OBLEČENÝ V ČIERNYCH ŠATÁCH A NA SVIATKY UŽ NEBOL TAKÝ VESELY AKO PREDTÝM, ALE SKÔR UTIAHNUTEJŠÍ...

BISKUP BARBASTRA JIMÉNEZ

V ROKU 1925 SA PRIHODILA EPIZÓDKA, KTORÁ SA NACHÁDZA V KNIHE PÁTRA FANDOSA:

RÓM SO SVÄTOŽIAROU. NEBOLO TO NIČ ZVLÁŠTNE, ŽE ZEFIRÍN PRI ISTEJ PRÍLEŽITOSTI, KEĎ VIDEL PRICHÁDZAŤ BISKUPA Z BARBASTRA, DONA EMILIA JIMÉNEZA, PRIBEHOL NA CHODNÍK, ABY MU POBOZKAL PRSTEŇ. VEĽMI DOBRE SA POZNALI A VŽDY SI VYMENILI PÁR SRDEČNÝCH VIET. PRITRAFIL SA TU AJ PIARISTA, PÁTER JIMÉNEZ, KTORÝ ŽARTOVNE, ALE NAHLAS POZNAMENAL, ŽE TREBA ZAVOLAŤ FOTOGRAFA, ABY NA MOMENTKE ZACHYTL TROCH MENOVCOV JIMÉNEZ, ČO SA V BARBASTRE NAJVIAC MODLIA: RÓMA - ZEFIRÍNA JIMÉNEZA, BISKUPA - EMILIA JIMÉNEZA A REKTORA PIARISTOV - PÁTRA JIMÉNEZA.

BISKUPA JIMÉNEZA VIACERÍ KŇAZI NAZÝVALI „RÓMOM“, LEBO BOL TMAVŠEJ PLETI.

NIEKTORÝM MOŽNO AJ PREKÁŽALO, ŽE ZA ŽELEZNIČNOU STANICOU DAL RÓMOM POSTAVIŤ PÁR OBYTNÝCH DOMOV. NIEKOĽKO RÓMSKYCH RODÍN TAM DONEDÁVNA AJ BÝVALO. BISKUP ZOMREL

TRAJA JIMENÉZOVIA, KTORÍ SA V TOM ČASE
V BARBASTRE NAJVIAC MODLIEVALI.

V OKTÓBRI 1926, AKO AJ REKTOR PIARISTOV, KÝM ZEFIRÍN ICH PREŽIL AŽ O 11 ROKOV.

MARUJA V MÁJI 2003 VYDALA TOTO SVEDECTVO: „KEĎ ZEFIRÍN STRETOL V MESTE KŇAZA, HOCI IŠIEL PO DRUHEJ STRANE CESTY, PREŠIEL K NEMU, ABY HO POZDRAVIL.“ MARUJA UŽ AKO STARŠIA RÓMKA VŽDY OPAKOVALA: „HOVORÍM IBA PRAVDU, BOH MI JE SVEDOK.“

POTOM DODALA: „KEĎ SA IŠIEL SPOVEDAŤ, VEĽAKRÁT SOM HO VIDELA, ŽE PRV, AKO ODIŠIEL, OBJAL KŇAZA.“

ZEFIRÍN – FRANTIŠKÁNSKY TERCIÁR

V MARCI ROKU 1926 SA ZEFIRÍN ZAPÍSA DO TRETIEHO RÁDU FRANTIŠKÁNOV, LEBO CHCEL ŽIŤ JEDNODUCHOU DUCHOVNOSŤOU SV. FRANTIŠKA Z ASSISI.

OTCOVIA KAPUCÍNI CHCELI OŽIVIŤ TRETÍ RÁD SV. FRANTIŠKA V BARBASTRE A VYZVALI MLADÝCH BOHOSLOVCOV, ALE AJ LAIKOV, ABY DOŇ VSTÚPILI.

POČAS SLÁVNOSTNEJ BOHOSLUŽBY, DALI SI OPASKY A ŠKAPULIARE (SYMBOLY TRETIEHO RÁDU). ZEFIRÍN HRDO NIESOL ŠKAPULIAR NA PRSIACH A V RUKÁCH ČASTO DRŽAL ZÁSTAVU.

V TOM ČASE SA DO RÁDU ZAPÍSALO STOPÄTDESIAŤŠEŠŤ VERIACICH. ZEFIRÍNA HNEĎ ZVOLILI MEDZI DESIATICH PORADCOV MUŽSKEJ SKUPINY. BOL TO ZNAK, ŽE SI HO VEĽMI VÁŽILI.

NA TENTO ROK PRIPADALO SEDEMSTÉ VÝROČIE SMRTI SV. FRANTIŠKA, PRETO SA ZORGANIZOVALI AJ ŠPECIÁLNE SLÁVNOSTI. ZEFIRÍN SA OSOBNĚ ZÚČASTŇOVAL NA TÝCHTO PRÍPRAVNÝCH PRÁČACH A TIEŽ BOL AKTÍVNY PRI VEĽKÝCH SLÁVNOSTIACH.

OBYVATELIA Z BARBASTRA SI SPOMÍNAJÚ, ŽE BOLO ČASTO VIDIEŤ ZEFIRÍNA S RUŽENCOM V RUKE. MODLIL SA AJ PO CESTE DO KOSTOLA,

28. MARCA 1926 SA ZEFIRÍN STÁVA
FRANTIŠKÁNSKYM TERCIAŘOM.

ALE ZVYKOL SA HO MODLIEVAŤ AJ DOMA. RUŽENEC MAL VŽDY PRI SEBE. SNAŽIL SA TIEŽ ZODPOVEDNE PRISTUPOVAŤ K SPOVEDI KAŽDÝ TÝŽDEŇ.

JEDEN MUŽ SA O ŇOM VYJADRIL, ŽE BOL „NÁBOŽENSKÝ FANATIK“. TENTO VÝRAZ NIE JE VEĽMI SYMPATICKÝ, ALE SVEDČÍ O RÓMOVEJ ÚPRIMNEJ SNAHE ŽIŤ ŽIVOT AKO OPRAVDIVÝ KREŠŤAN.

MARUJA SI SPOMÍNA, ŽE KEĎ S NÍM CHODILA DO KOSTOLA A SPIEVALI PIESEŇ „SPIEVAJME LÁSKU NAD LÁSKAMI, SPIEVAJME PÁNOVI“, STRÝKO-DEDKO KĽAČAL A SLZY MU STEKALI PO TVÁRI. VTEDY SI UVEDOMILA, AKO VEĽMI MILUJE PÁNA.

ČLENOM SPOLKU SV. VINCENTA

ZEFIRÍN SA ZAPÍŠAL AJ DO SPOLKU SV. VINCENTA. CHCEL POMÁHAŤ CHUDOBNÝM OSOBNĚ, ALE AJ S POMOCOU TOHTO DOBROČINNÉHO SPOLKU.

DON SANTOS SPOMÍNA TÚTO UDALOSŤ:

NÁŠ RÓM POMÁHAL JEDNEJ RÓMSKEJ MATKE, KTORÁ MALA DIEŤA, NO NEMALA MLIKO, ABY HO MOHLA KOJIŤ, ALE ANI PENIAZE, ABY MLIKO MOHLA KÚPIŤ.

ZEFIRÍN JEJ PRETO POČAS CELÉHO MESIACA PRINÁŠAL DENNE PENIAZE POTREBNÉ NA KÚPU MLIKA. TEJTO ŽENE VŠAK NEDAL PENIAZE NARAZ, ABY POMOC NEBOLA ZNEUŽITÁ A ABY BOLA ADRESNÁ LEN PRE DIEŤA.

INÍ SI SPOMÍNAJÚ, AKO VIDELI ŽOBRÁKOV PROSIŤ O ALMUŽNU. ZEFIRÍN ICH PRIJAL DO SVOJHO DOMU, DAL SA IM NAJEŠŤ A AK BOLO POTREBNÉ, TAK ICH AJ OBLIEKOL, ZVYČAJNE IM PRIDAL AJ NEJAKÝ TEN PENIAZ.

ZEFIRÍN POMÁHAL, KDE VIDEL POTREBU, ALE SNAŽIL SA TO ROBIŤ V SKRYTOSTI, NEZÁLEŽALO MU NA POPULARITE.

ZAPÍŠAL SA DO SPOLKU SV. VINCENTA
A CITLIVO POMÁHAL CHUDOBNÝM.

HOVORÍ SA, ŽE BOL PRÍSNY NA SEBA A VEĽMI VEĽKODUŠNÝ K INÝM. SVOJU ŠTEDROŠŤ PREJAVOVAL S LÁSKOU, KEĎ BOL BOHATÝ A SKROMNEJŠIE, KEĎ NEMAL VEĽA PEŇAZÍ.

ISTÝ ROĽNÍK SPOMÍNA, AKO SI OD ZEFIRÍNA KÚPIL ZVIERA, KTORÉ MU ZAKRÁTKO ZDOCHLO.

CHUDÁK S VEĽKÝMI OBAVAMI A STRACHOM SA OPÄŤ VYBRAL K ZEFIRÍNOVI, NO NEMAL DOSŤ PEŇAZÍ NA KÚPU ĎALŠIEHO OSLA ČI MULICE. ZEFIRÍN MU VTEDY PRIATEĽSKY Povedal, aby sa netrápil a vybral si zo stajne zvieru, ktorú chce a ktorú sa mu páči, a že zaplatí, až bude môcť.

SŤAHOVANIE PEPITY

V ROKOCH 1928 - 1931 SA ZEFIRÍN PREŠŤAHOVAL DO NOVÉHO DOMU, ZA KTORÝ MU PROFESOR NICOLAS PLATIL NÁJOMNÉ.

V ROKU 1929 SA LISARDO A PEPITA ROZHODLI, ŽE ODÍDU Z BARBASTRA A PÔJDU BÝVAŤ DO INÉHO MESTA. V ROKU 1930 SA IM NARODILA ĎALŠIA DCÉRKA. ICH NAJSTARŠIA DCÉRA MARUJA O NIEKOĽKO MESIACOV ZAČALA CHODIŤ DO ŠKOLY.

JEDNÉHO PEKNÉHO DŇA, KEĎ SA MARUJA HRALA NA CESTE, VŠIMLA SI JAZDCA A POČULA ZAPÍSKNUTIE, NO NEVENOVALA TOMU VEĽKÚ POZORNOSŤ A HRALA SA S KAMARÁTKAMI ĎALEJ.

O CHVÍĽU POČULA DRUHÝ HVIZD, AŽ ZBADALA TMAVÉHO MUŽA, V KTOROM SPOZNALA STRÝKA-DEDA, ZANECHALA HRU A UTEKALA MU RÝCHLO NAPROTI. BOL TO ZNAK TOHO, ŽE AJ KEĎ SA PEPITA S RODINOU ODSŤAHOVALA, NEZABUDOL NA NICH A PRIŠIEL ICH AJ NA VIAC DNÍ NAVŠTÍVIŤ. VŽDY MEDZI SEBOU UDRŽIAVALI PEKNÉ RODINNÉ VZŤAHY.

VIDIECKE DIEVČA SPOMÍNA NA PRÍHODU, KTORÁ SA ODOHRALA V ICH DOME.

KAŽDÝ VEĽKONOČNÝ PONDELOK
CHODIEVAL NA PÚŤ DO PUEYA.

ROZPRÁVA, AKO PROFESOR NICOLAS SPOLU S NIEKOĽKÝMI PRIATEĽMI A UŽ STARUČKÝM ZEFIRÍNOM VYŠLI SI NA MALÝ VÝLET, NA PRENOCOVANIE VYUŽILI ICH SKROMNÝ DOMČEK. NEBOLO DOSŤ IZIEB PRE VŠETKÝCH HOSTÍ, PRETO ZEFIRÍNOVI PRIDELILI JEJ IZBIČKU. DIEVČA VEDELO, ŽE KEĎ PRIŠLI RÓMOVIA, BÝVALI VŽDY NA DVORE ALEBO V MAŠTALI, A PRETO HO NECHCELA NECHAŤ SPAŤ V DOME A UŽ VÔBEC NIE VO SVOJEJ IZBE. AJ KEĎ TO ZEFIRÍN POČUL A VIDEL, NEURAZIL SA. POTOM, KEĎ RÁZNE ZASIAHOL OTEC, DIEVČA POSLÚCHLO A PREPUSTILO SVOJU IZBU HOŠŤOVI ZEFIRÍNOVI.

NA STENÁCH JEJ IZBY BOLI ZAVESENÉ OBRAZY SVÄTÝCH.

DIEVČA S MLADŠÍM BRATOM POZOROVALI ZEFIRÍNA CEZ KĽÚČOVÚ DIERKU.

DETI TAK MOHLI POZOROVAŤ STARUČKÉHO, VYSOKÉHO, CHUDÉHO, V ČIERNOM OBLEČENÉHO RÓMA, KTORÝ SA POHYBOVAL OD OBRAZU K OBRAZU A DRŽAL V RUKÁCH NEJAKÝ PREDMET.

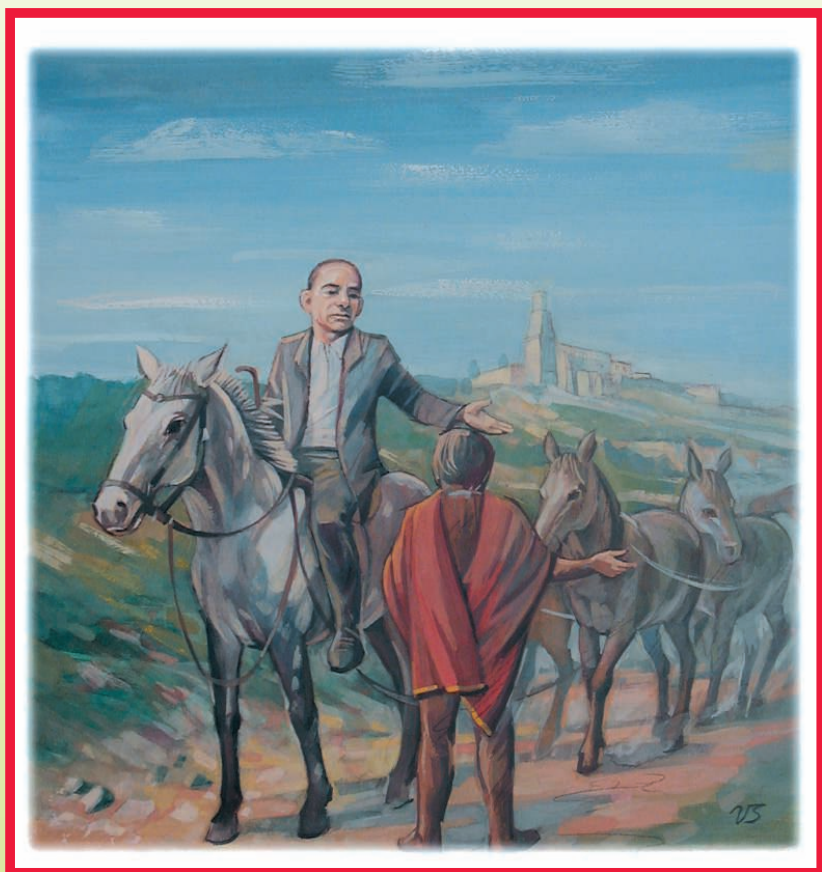
PODĽA VŠETKÉHO TO BOL RUŽENEC. AJ SÁM ZEFIRÍN MAL VO SVOJOM DOME NA STENÁCH ZAVESENÝCH VEĽA OBRAZOV A MALÚ SVÄTENIČKU.

NA DRUHÝ DEŇ CHCELI MALÍ ZVEDAVCI VIDIEŤ RÓMA, KTORÝ NA NICH UROBIL VEĽMI DOBRÝ DOJEM. ALE NEVIDELI HO, PRETOŽE PROFESOR NICOLAS UŽ ODIŠIEL S PRIATEĽOM ZEFIRÍNOM DO BARASTRA. DEŤOM PRIŠLO TROCHU SMUTNO, ŽE SA S NÍM NEMOHLI ROZLÚČIŤ.

PRÍHODA Z RODINNÉHO ŽIVOTA

ZEFIRÍN BOL VEĽMI MILÝ K DEŤOM. JEDNÉHO DŇA ROZDAL CUKRÍKY SKUPINE DETÍ A KEĎ ZBADAL, ŽE JEDNO Z NICH JE CHORÉ, VENOVANÉ MU ZVLÁŠTNU POZORNOSŤ. POTEŠIL HO A OBJAL LEBO VIDEL, ŽE TO POTREBOVALO VIAC AKO TIE DRUHÉ. USILOVAL SA S DEŤMI MODLIŤ.

„MEDZI KÚPOU A PREDAJOM JE POL HRIECHU,“ HOVORÍ BIBLIA.
SVEDKOVIA DOSVEDČUJÚ, ŽE ZEFIRÍN NIKDY NEPODVÁDZAL.

BOL VYSOKEJ POSTAVY A KEĎ SA IM CHCEL VYROVNAŤ VO VÝŠKE, MUSSEL SI KĽAKNÚŤ. ALE MOŽNO ICH CHCEL LEN NAUČIŤ, AKÉ MÁ BYŤ DRŽANIE TELA KREŠŤANA POČAS MODLITBY.

AKO DOBRÝ STRÝKO A DEDKO SA SNAŽIL VYCHOVÁVAŤ AJ SVOJE VNÚČATÁ.

MARUJA SPOMÍNA, ŽE RAZ DOSTALA OD NEHO JEDNO ZAUCHO, LEBO ZOPAKOVALA ZLÉ SLOVO, KTORÉ POČULA OD INÉHO DIEVČAŤA.

V MÁJI ROKU 1927 NASTAL V RODINE VEĽKÝ SMÚTOK. VO VEKU PÄTNÁSTICH ROKOV ZOMREL ĎALŠÍ PEPITIN SYN ALAMAN. ZEFIRÍN OBJAL JEHO MŔTVE TĚLO A S PLAČOM VYRIEKOL SLOVÁ: „POZRI CHLAPČE, UŽ VIDÍŠ...“, ALE VETU PRE VEĽKÚ BOLEŠŤ NEDOKONČIL.

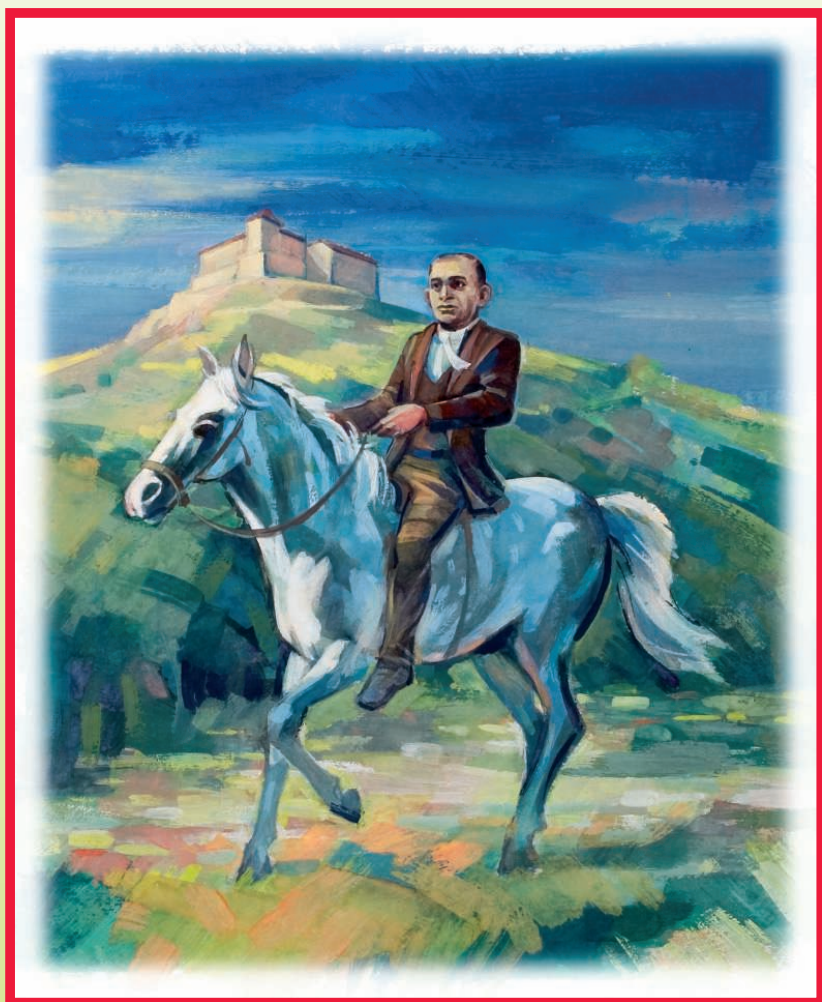
RÓMOVIA MAJÚ PRI POHREBOCH SVOJE OBYČAJE. DOBRE VEDELI, ŽE ALAMAN VEĽMI RÁD HRÁVAL FUTBAL, PRETO MU LOPTU VLOŽILI AJ DO TRUHLY.

MARUJA SI NA ZEFIRÍNA SPOMÍNA AJ TAKTO:

KEĎ SA HRALA S KAMARÁTKAMI NA CESTE PRED DOMOM A VIDELA AKO SA STRÝKO-DEDO VRÁTIL Z KOSTOLA DOMOV, VOŠLA PO CHVÍLI ZA NÍM A NAŠLA HO SEDIETĚ PRI PEČI. POZERAL DO HRNCA, ALE TEN BOL PRÁZDNY. KEĎ SA HO OPÝTALA, PREČO JE SMUTNÝ, TAK JEJ ODPOVEDAL, ŽE NEMÁ ČO VEČERAŤ. RÝCHLO PRINIESLA SVOJU HLINENÚ POKLADNIČKU A ROZBILA JU. BOLO V NEJ ŠEŠŤ MINCÍ. STAČILO TO NA LITER MĽIEKA, KTORÉ HNEĎ UTEKALA KÚPIŤ. DOBRE VEDELA, ŽE MÁ VEĽMI RÁD CHLIEB S MĽIEKOM. STRÝKO SPOKOJNE VYPIL JEDNU ŠÁLKU A POSTUPNE SA K NEMU PRIDALA AJ ONA. NAKONIEC UŽ LEN DODÁVA, ŽE STRÝKA MALA NAOZAJ VEĽMI RADA.

TAMOJŠÍ OBYVATELIA, KTORÍ HO DOBRE POZNALI, HOVORILI, ŽE BOL SCHOPNÝ PRISPÔSOBIŤ SA VŠETKÉMU. POSLEDNÉ ROKY, KEĎ ŽIL V NÚDZI, SNAŽIL SA UŽIVIŤ AJ TÝM, ŽE PREDÁVAL TEXTIL.

NA SVOJOM KONI „EL CHIPSA“ ODCHÁDZAL A PRICHÁDZAL
Z BARBASTRA DO HUESCA. DENNE PREŠIEL AŽ 100 KM.

VRAVÍ SA, ŽE MAL VEĽKÚ KREŠŤANSKÚ ODOVZDANOSŤ VO CHVÍĽACH ŤAŽKOSTÍ A UTRPENIA.

NIK HO NIKDY NEPOČUL SŤAŽOVAŤ SA V NEŠŤASTÍ, ALE NEBEDÁKAL ANI V ŤAŽKEJ EKONOMICKEJ SITUÁCII, V KTOREJ SA AJ SÁM V URČITÝCH ETAPÁCH ŽIVOTA NACHÁDZAL. JEHO REAKCIA BOLA: „BOH TO TAK CHCEL A NECH JE ZA TO PÁN POCHVÁLENÝ.“ A VIAC NEPOVEDAL ANI SLOVO.

CHCEME PRIDAŤ EŠTE ĎALŠIU CHARAKTERISTIKU ZEFIRÍNA. NEBOL ŽIADNYM RASISTOM.

JE ZNÁME, ŽE MNOHÍ NERÓMOVIA SA SPRÁVAJÚ K RÓMOM RASISTICKY. ALE JE UŽ MENEJ ZNÁME A MÁLO SA O TOM HOVORÍ ALEBO PÍŠE, ŽE MNOHÍ RÓMOVIA SA TIEŽ SPRÁVAJÚ VEĽMI RASISTICKY K NERÓMOM. TENTO RÓMSKY RASIZMUS JE VEĽMI SKRYTÝ, ALE JEHO PREJAVY VEDIA NIEKEDY VEĽMI ZRANIŤ A UBLÍŽIŤ.

NÁŠ RÓM VŠAK NEBOL ŽIADEN RASISTA, MAL ROVNAKO RÁD VŠETKÝCH ĽUDÍ. BOL OPRAVDIVÝM KREŠŤANOM. BOL VŽDY PRAVÝM RÓMOM, MAL SILNÚ KREŠŤANSKÚ VIERU A NEHANBIL SA ZA TO...

ZROD REPUBLIKY

PODOBNE AKO V INÝCH KRAJINÁCH, AJ V ŠPANIELSKU BOLI ĽUDIA V 19. STOROČÍ ROZDELENÍ PODĽA POLITICKÝCH NÁZOROV NA DVA VEĽKÉ TÁBORY. KONZERVATÍVCI ZASTÁVALI NÁZOR, ŽE JE POTREBNÉ ZACHOVAŤ TAKÉ SPOLOČENSKÉ VZŤAHY, AKÉ VLÁDLI PREDTÝM, KÝM LIBERÁLI A NESKÔR AJ ANARCHISTI ČI SOCIALISTI TÚŽILI PO ZMENÁCH V SPÔSOBE VLÁDNUTIA.

POKÚŠALI SA O TO ŠÍRENÍM NOVÝCH POLITICKÝCH MYŠLIENOK, VYUŽÍVAJÚC ZMENU V ŠTYLE ŽIVOTA ĽUDÍ, KTORÁ SÚVISELA S ROZVOJOM PRIEMYSLU.

POSLEDNÝCH DVADSAŤ ROKOV SVOJHO ŽIVOTA
CHODIEVAL KAŽDÝ DEŇ NA SV. OMŠU A SV. PRIJÍMANIE.

V ROKU 1812, KEĎ ŠPANIELI BOJOVALI PROTI FRANCÚZSKU, DALI SI SCHVÁLIŤ ÚSTAVU, KTORÁ GARANTOVALA VŠETKÝM OBYVATEĽOM PRÁVO VOLIŤ SVOJICH ZÁSTUPCOV DO PARLAMENTU. TÍTO MALI POSTUPNE VYPRACOVAŤ NOVÉ ZÁKONY PRE NÁROD.

AVŠAK KRÁĽ FERDINAND VII., KTORÝ SA PO PÁDE NAPOLEONA VRÁTIL NA TRÓN, V ROKU 1814 TÚTO ÚSTAVU ZRUŠIL.

V TOM ISTOM OBDOBÍ V STREDNEJ AMERIKE VYPUKLO V ŠPANIELSKYCH KOLÓNIACH POVSTANIE A KRÁĽ SA TAM ROZHODOL VYSLAŤ ODDIELY, ABY NASTOLILI POKOJ.

VOJACI, KTORÍ ČAKALI V PRÍSTAVE CADIZ, VYVOLALI NOVÚ VZBURU. VIEDOL JU MLADÝ DÔSTOJNÍK, KTORÝ PATRIL DO TAJNÉHO SPOLKU COMUNEROS.

NEPOKOJE SA ROZŠÍRILI PO CELEJ KRAJINE A FERDINAND VII. BOL DONÚTENÝ UZNAŤ ÚSTAVU A ZAČLENIŤ DO MADRIDSKÉHO PARLAMENTU ČLENOV CORTES, KTORÝCH ZVOLIL ĽUD.

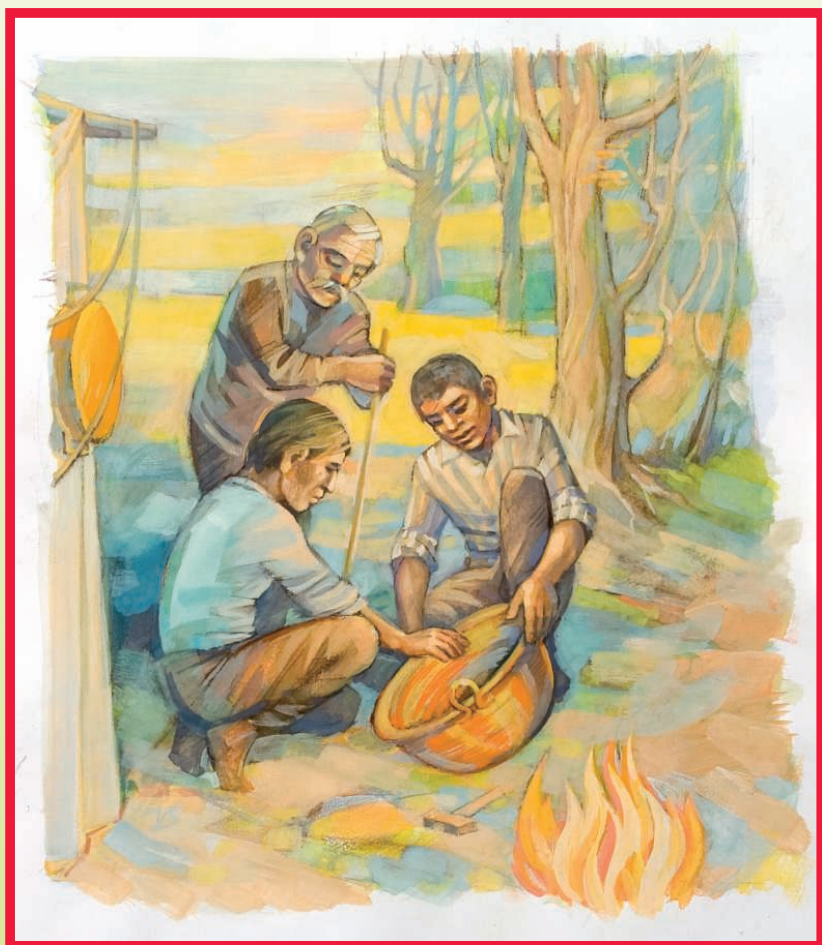
ZRODILI SA AJ PRVÉ REVOLUČNÉ HNUŤIA, KTORÉ NESKÔR NAŠLI ODOZVU AJ V TALIANSKU, GRÉCKU A V INÝCH EURÓPSKYCH KRAJINÁCH.

KEĎ V ROKU 1835 NASTÚPILA NA TRÓN IZABELA II., JEDINÁ DCÉRA FERDINANDA VII., ČASŤ ŠPANIELSKÉHO ĽUDU NEBOLA S ňOU SPOKOJNÁ, A PRETO PODPOROVALA CARLOSA, BRATA MŔTVEHO KRÁĽA. NASTUPUJÚCE VOJENSKÉ NEPOKOJE UTÁPALI ŠPANIELSKO V KRVI TAKMER DO POLOVICE 19. STOROČIA.

V ROKU 1868 KRÁĽOVNÁ IZABELA II. BOLA PRINÚTENÁ ODÍŠŤ DO VYHNANSTVA. MONARCHIA ZANIKLA A VZNIKLA REPUBLIKA, KTORÁ VŠAK TRVALA LEN KRÁTKO.

V ROKU 1875 SA NA TRÓN VRÁTIL IZABELIN SYN ALFONSO XII., KTORÝ VLÁDOL DVADSAŤSEDEM ROKOV. V ROKU 1902 NA JEHO MIESTO NASTÚPIL JEHO SYN ALFONSO XIII., KTORÝ RÝCHLO UKÁZAL, ČO-

V ŠPANIELSKU KOČOVALI AJ „LOS HÚNGAROS”,
RÓMOVIA Z MAĎARSKA.

HO JE SCHOPNÝ. A TAK NAPRÍKLAD V ROKU 1909 BOL V BARCELONE TZV. TRAGICKÝ TÝŽDEŇ, PRETOŽE ANARCHISTI OBSADILI MESTO. OD ROKU 1919 DO ROKU 1923 TAM VZNIKALI NEPRETRŽITÉ ŠTRAJKY, DO KTORÝCH MUSELA ZASIAHNUŤ ARMÁDA A V ROKU 1923 SO SÚHLASOM KRÁĽA BOLA ZOSTAVENÁ NOVÁ VLÁDA - SKUTOČNÁ DIKTATÚRA.

ROK 1930 PRINIESOL HOSPODÁRSKY ÚPADOK, KTORÝ BOL VYVOLANÝ HOSPODÁRSKOU KRÍZOU. V DÔSLEDKU TOHO MUSEL ALFONSO XIII. ODSŤUPIŤ. V ROKU 1931 SA USKUTOČNILI SLOBODNÉ VOĽBY DO MIESTNYCH SAMOSPRÁV. V HLAVNÝCH MESTÁCH VYHRALI REPUBLIKÁNI, PRETO KRÁĽ OPUSTIL ŠPANIELSKO A VZNIKLA DRUHÁ REPUBLIKA.

AKO TOTO VŠETKO VNÍMAL ZEFIRÍN? URČITE TÝMITO ZMENAMI NEBOL NADŠENÝ, LEBO VŽDY STÁL NA STRANE MONARCHIE.

U PROFESORA NICOLASA

V POSLEDNÝCH ROKOCH ŽIVOTA PREŽIL ZEFIRÍN DLHŠIE OBDOBIE V SAN ESTEBAN DE LITERA VO VIDIECKOM DOME SVOJHO PRIATEĽA PROFESORA NICOLASA. JEHO IZBA EXISTUJE DODNES.

JEDEN STARČEK TEJTO DEDINY SI NA ZEFIRÍNA SPOMÍNA AKO NA ČLOVEKA VEĽMI POPULÁRNEHO. ČASTO HO VIDEL DEŤOM ROZDÁVAŤ NÁBOŽENSKÉ OBRÁZKY, PRECHÁDZAŤ SA S NIMI, ALE TIEŽ HO BOLO VIDNO AJ MEDZI DOSPELÝMI V DEDINE.

DCÉRA PROFESORA NICOLASA SI SPOMÍNA, AKO SPOLU S BRATOM RADA POČÚVALA ZEFIRÍNOVE HISTORKY, KTORÉ IM S VEĽKÝM ZANIETENÍM ROZPRÁVAL.

SAMA TO VYJADRUJE SLOVAMI: „BOLI SME VŠETCI NADŠENÍ.“

STAL SA PRIATEĽOM VÝZNAMNÉHO PROFESORA
NICOLASA DE OTTA, ADVOKÁTA A VICEKONZULA VENEZUELY.

JEDNÉHO DŇA SA DOMOV VRÁTIL JEDEN Z PROFESOROVÝCH SY-
NOV, KTORÝ NEBOL ZDRAVOTNE CELKOM V PORIADKU. BOL CELÝ SPO-
TENÝ, PRETOŽE LIETAL HORE-DOLU PO VRŠKOCCH NA KONI, ČÍM SI
PODLŇMIL ZDRAVIE. CHLAPEC PROSIL ZEFIRÍŇA, ABY TO NEPOVEDAL
OTCOVI. ZEFIRÍŇOVI PRISLÚBIL, ŽE TO VIAC NEUROBÍ. KEĎ ZEFIRÍN
UVIDEL JEHO OTCA NICOLASA, SCHOVAL CHLAPCA ZA SVOJE PLECIA
A PROSIL PROFESORA, ABY HO NEBIL.

MEDZITÝM SA PEPITINA RODINA PREŠŤAHOVALA SPÄŤ DO BAR-
BASTRA. V ROKU 1933 SA IM NARODILO EŠTE JEDNO DIEVČATKO, KTO-
RÉ DOSTALO MENO NURI. O ROK NESKÔR SA VŠAK PRIHODILA SMUT-
NÁ UDALOSŤ, MALÁ NURI ZOMIERA. POCHOVALI JU NA CINTORÍNE
VEDĽA TEREZY.

ZEFIRÍN KAŽDÝ MESIAC CESTOVAL DO BARBASTRA, ABY PRINIESOL
NEJAKÉ PENIAZE PRE PEPITINU RODINU.

ZEFIRÍN ZOSTÄVA AJ NAĎALEJ VÄŠNIVO ODDANÝ SVOJIM KO-
ŇOM. POSLEDNÉ ROKY SI ZAOSTARAL BIELU KOBYLU, O KTORÚ SA
VEĽMI ÚZKOSTLIVO STARAL. CHODIEVAL S ŇOU K VEREJNEJ FONTÄNE,
ABY POSLÚŽIL RODINE PROFESORA NICOLASA A PRIVIEZOL VODU ÄŽ
DO SAN ESTEBAN DE LITERA.

NOČNÉ ADORÁCIE

V ROKU 1931 NOVÝ BISKUP BARBASTRA ZAVIEDOL V DIECÉZE NOČ-
NÚ ADORÁCIU.

ZALOŽIL SPOLOČENSTVO KTORÉHO ČLENOVIA SA ZAVIAZALI,
ŽE TRETIU NEDEĽU V MESIACI, SA BUDÚ ZÚČASTŇOVAŤ CELONOČ-
NEJ POBOŽNOSTI PRED VYSTAVENOU SVIATOSŤOU V NIEKTOROM
Z KOSTOLOV. SKUPINA VERIACICH SA MODLILA OD VEČERA DO RÄ-
NA. ÚČASTNÍKMI TOHTO SPOLOČENSTVA BOLI IBA MUŽI. ADORÄ-

OD ROKU 1931 SA KAŽDÝ MESIAC ZÚČASTŇOVAVAL
NA NOČNEJ ADORÁCII.

CIA BOLA ZAVČAS RÁNO O ŠTVRTEJ HODINE ZAKONČENÁ SV. OMŠOU.

ZEFIRÍNA PRIJALI DO SPOLKU, AJ KEĎ BOL ANALFABET. ČASOM SA NAUČIL NASPAMÄŤ NIEKTORÉ MODLITBY, KTORÉ BOLI PREŇHO NOVÉ.

MOŽNO PRÁVE VĎAKA ČASTEJ ÚČASTI NA NOČNÝCH ADORÁCIÁCH SA STALI BISKUP A ZEFIRÍN VEĽKÝMI PRIATEĽMI.

POVRÁVA SA, ŽE OD ZEFIRÍNA SA LAHKO DALI VYMÁMIŤ PENIAZE, AK SA PRI TOM PREDSTIERALA NÚDZA, LEBO BOL ČLOVEKOM MÁKKĚHO SRDCA. JEHO DOBROSRDČNÉ SPRÁVANIE SA DALO ŤAŽKO ZMEINIŤ. BOL VEĽMI SPRAVODLIVÝ A ZÁROVEŇ SKROMNÝ.

NIKDY NERADIL INÝM TO, ČO SÁM ROBIL, ALE PONECHÁVAL ĽUDOM SLOBODU. NO BOL ZNÁMY AJ TÝM, ŽE VEDEL UPOZORNIŤ TÝCH, ČO NADÁVALI ALEBO PREKLÍNALI.

JEDNÉHO DŇA OSTAL ZEFIRÍN SPAŤ U LISARDA A PEPITY V BARBASTRE. POČAS NOCI ZAČAL CHRLIŤ KRV A PRITOM SA AJ DUSIL. BLÍZKO SPALA MARUJA, KTORÁ RÝCHLO ZAVOLALA SVOJHO OTCA. TEN PRIBEHOL, POBÚCHAL STARČEKA ZEFIRÍNA PO CHRBTI, KÝM KONEČNE NEVYPĽUL VŠETKU KRV A POTOM MU PREŠLA AJ NEVOĽNOSŤ.

ISTÉHO DŇA PO TOMTO SMUTNOM ZÁŽITKU, KTOVIE PREČO, ZEFIRÍN POVEDAL SVOJIM BLÍZKYM, ŽE HO NEUVIDIA ZOMIERAŤ. AKOBY VYRIEKOL MALÉ PROROCTVO...

**BOL DÔLEŽITÝM ČLOVEKOM PRE RÓMOV AJ NERÓMOV.
VOLALI HO NASTOLIŤ POKOJ MEDZI HNEVNÍKOV.**

MUČENÍK

ZAČIATOK OBČIANSKEJ VOJNY

DŇA 16. APRÍLA 1931, DVA DNI PO VYHLÁSENÍ REPUBLIKY, SA V MADRIDE VYTVORILA DOČASNÁ VLÁDA. AJ KATALÁNSKO SA SNAŽILO O URČITÚ NEZÁVISLOSŤ A VYTVORILO SI SVOJU VLASTNÚ REGIONÁLNU VLÁDU. ORGANIZUJÚ SA AJ BASKOVIA, ABY TIEŽ ZÍSKALI NEZÁVISLOSŤ.

V PRIEBEHU NIEKOĽKÝCH MESIACOV ČLENOVIA CORTES NAPÍSAI ÚSTAVU, KTORÁ VOŠLA DO PLATNOSTI UŽ V DECEMBRI. ZA PREZIDENTA REPUBLIKY ZVOLILI KATOLÍKA ALCALÁ ZAMORA A ZA PREDSEDU VLÁDY REPUBLIKÁNA AZAÑA.

10. AUGUSTA NASLEDUJÚCEHO ROKU V MADRIDE NIEKOĽKÍ STÚPENCI MONARCHIE SPOLU S GENERÁLOM SA POKÚSILI O POVSTANIE. NAKOĽKO ZLYHALI, BOLI UVRHNUŤÍ DO VÄZENIA.

V ROKU 1933 SA VLÁDA OSLABILA A PADLA. NOVÉ VOĽBY PRINIESLI ŠANCU PRE PRAVICOVÚ VLÁDU.

V JANUÁRI 1936 PADLA AJ VLÁDA PRAVICE A CORTES BOL ROZPUSTENÝ. PO VOĽBÁCH VO FEBRUÁRI PRIŠLA K VLÁDE ĽAVICA.

PRÍČINOU VYPUKNUTIA OBČIANSKEJ VOJNY SA STALA VRAŽDA DÔSTOJNÍKA CASTILLA, KTORÚ SPÁCHALI KONZERVATÍVCI.

HNEĎ NATO ZO STRANY ĽAVICE DOŠLO K ZAVRAŽDENIU VODCU OPOZÍCIE.

V MAROKU, KTORÉ BOLO VTEDY PROTEKTORÁTOM ŠPANIELSKA, SA VZBÚRILA VEĽKÁ SKUPINA VOJAKOV. POVSTALI ĎALŠIE MESTÁ. NASLEDUJÚCE RÁNO BOLO V MADRIDE VYHLÁSENÉ POVSTANIE. TOHO ISTÉHO DŇA SA TOTO POVSTANIE ROZŠÍRILLO NA CELÝ PYRENEJSKÝ POLOOSTROV. ŠPANIELSKO SA ROZDELILLO NA DVE ČASTI. SEVERNÉ PROVINIE OKREM KATALÁNSKA, PROVINIE BASKOV A ASTÚRIE BOLI OBSADENÉ POVSTALCAMI, KTORÍ Z JUHU POSTUPOVALI SMEROM NA TOLEDO A NA MADRID.

17. JÚLA 1936 V ŠPANIELSKU VYPUKLA OBČIANSKA VOJNA.

PROVINCIA HUESCA V ARAGÓNSKU BOLA ROZDELENÁ MEDZI DVOCH SÚPEROV.

SAMOTNÉ MESTO HUESCA SA OCITLO NA OKRAJI FRONTU, KTORÝ SA VYTVORIL MEDZI NACIONALISTICKÝMI SILAMI, KTORÉ POVSTALI PROTI VLÁDE, A REPUBLIKÁNSKÝMI ODDIELMI. NACIONALISTI OBSADILI HLAVNÉ MESTO PROVINIE, KONTROLOVALI ZÓNU CINTORÍNA A CESTU DO ZARAGOZY. PODHORIE S MESTEČKOM BARBASTRO, KTORÉ SA NACHÁDZA NA VÝCHODNEJ STRANE PROVINIE HUESCA, OSTALO POD VLÁDOU REPUBLIKÁNOV.

REVOLÚCIA V BARBASTRE

VRÁŤME SA TERAZ K ŽIVOTU ZEFIRÍNA. V BARBASTRE SA 18. JÚLA SLÁVIL SVIATOK SVÄTÉHO KRIŠTOFA, PATRÓNA VODIČOV ÁUT.

TÁTO SLÁVNOSŤ BOLA SPOJENÁ S DOJÍMAVOU PROCESIOU, KTORÁ BOLA NARUŠENÁ VEĽKOU SKUPINOU MUŽOV. ZATKLI AJ MLADÉHO MUŽA, KTORÝ BOL ČINNÝ V POLITIKE. V TÚ NOC BOL MESTSKÝ DOM OBSADENÝ ASI DVESTO ROBOTNÍKMI A ANARCHISTAMI, SPOLU SO SOCIALISTAMI A KOMUNISTAMI, KTORÍ HNEĎ VYTVORILI AJ REVOLUČNÝ ÚRAD.

V NOCI Z 18. NA 19. JÚLA, TEDA ZO SOBOTY NA NEDEĽU, SA MALA USKUTOČNIŤ V BARBASTRE NOČNÁ ADORÁCIA. SKUPINA MUŽOV, TAK AKO ZVYČAJNE, IŠLA NA NÁMESTIE, VOŠLA DO BISKUPSKÉHO PALÁCA A ODOBRA LA SA DO KAPLNKY. BISKUP FLORENTÍNO SA TENTO RAZ NA STRETNUTÍ NEZÚČASTNIL. TÁTO ADORÁCIA SA NEUSKUTOČNILA PODĽA ZVYČAJNÉHO PROGRAMU. SKRÁTILA SA LEN NA NIEKOĽKO MODLITIEB A PO JEJ SKONČENÍ SA SKUPINA VERIACICH RÝCHLO VRÁTILA DOMOV. NEVIEME PRESNE, ČI SA NA ADORÁCII ZÚČASTNIL AJ ZEFIRÍN.

PROVINCIU DI HUESCA SI BOJUJÚCE STRANY
ROZDELILI NA DVE ČASTI.

RÁNO 19. JÚLA CELEBROVAL BISKUP SVÄTÚ OMŠU V KOSTOLÍKU SESTIER LÁSKY, KTORÉ AKO KAŽDÝ ROK SPOLOČNE AJ S ČLENMI SPOLKU SVÄTEHO VINCENTA SLÁVILI SVIATOK SVOJHO ZAKLADATEĽA. BISKUP FLORENTÍNO, KTORÝ PRIŠIEL DO DIECÉZY IBA PRED ŠTYRMI MESIACMI, NECHCEL V TO RÁNO CHÝBAŤ NA SVÄTEJ OMŠI, HOCI NA CESTE BOLI SKUPINY OZBROJENÝCH MUŽOV. ZEFIRÍN SA TIEŽ ZÚČASTNIL NA TEJTO SVÄTEJ OMŠI.

ČOSKORO UVÄZNILI PREDSEDU KATOLÍCKEHO ODBOROVÉHO ZVÄZU A NESKÔR AJ MLADÉHO KŇAZA.

BISKUP FLORENTÍNO POSLAL GENERÁLNEHO VIKÁRA NA MESTSKÚ SPRÁVU, ABY VYJADRIL PROTEST A NÁDEJ, ŽE MLADÉHO KAPLÁNA PREPUSTIA.

ALE PROTEST GENERÁLNEHO VIKÁRA NEBOL ÚSPEŠNÝ. NAOPAK, KEĎ SA TENTO VIKÁR VRACAL DOMOV, MILICIONÁRI HO ZADRŽALI A ODVIEDLI DO MESTSKEJ VÄZNICE, KTORÁ SA NACHÁDZALA V BUDOVÁCH MESTSKEJ SPRÁVY. ZAVRELI HO DO CELY S ROZMERMÍ PÄŤ KRÁT PÄŤ METROV A V PRIEBEHU DVADSIATICH ŠTYROCH HODÍN CELU ZAPLNILO PÄTNÁŠŤ ĽUDÍ, KŇAZOV I LAIKOV. O ĎALŠIE DVA DNI VZRÁSTOL POČET UVÄZNENÝCH NA DVADSAŤJEDEN.

V PONDELOK 20. JÚLA ZOSTALI VŠETKY KOSTOLY A KAPLNKY ZATVORENÉ.

BOLO ZAKÁZANÉ SLUŽIŤ SVÄTE OMŠE A VYKONÁVAŤ AKÉKOLVEK NÁBOŽENSKÉ OBRADY.

DŇA 22. JÚLA VTRHLI DO PALÁCA BISKUPA FLORENTÍNA ŽANDÁRI A PRINÚTILI HO, ABY SA UBYTOVAL V IZBE KLÁŠTORA PIARISTOV. NEBOL TO RIADNE VÄZENIE, ALE TAKMER CELÁ TÁTO ŠKOLA SLUŽILA NA UMIESTNENIE VEĽKÉHO POČTU ZATKNUTÝCH, PRE KTORÝCH UŽ NEBOL MIESTO V PREPLNENÝCH MESTSKÝCH VÄZNICIACH. V UČEBNIACH PIARISTOV STRETOL BISKUP ASI PÄŤDESIATICH PÁTROV, BRATOV A ŠTUDENTOV MISIONÁROV, NESKÔR TAM PRIŠLO AJ OSEMŇASŤ BENEDIKTÍNOV.

VŠETCI BOLI UVÄZNENÍ IBA KVÔLI TOMU, ŽE BOLI REHOĽNÍKMI.

KOSTOLY BOLI ZNESVÄTENÉ.

TOHO ISTÉHO DŇA ZAČALI ZVÁŽAŤ DO VÄZNICE V BARBASTRE FARÁROV A KŇAZOV ZO SUSEDNÝCH MIEST. MEDZITÝM V NIEKOTRÝCH MESTÁCH DIECÉZY BARBASTRA ZAČALI KŇAZOV UŽ AJ VRAŽDIŤ. JEDNÉHO ZABILI V AINSE A V TEN ISTÝ DEŇ V EL GRADO, VZDIALENÉHO DVADSAŤ KILOMETROV OD BARBASTRA, ZASTRELILI ĎALŠÍCH DVOCH.

V PIATOK 24. JÚLA ZHODILI Z MOSTA DO RIEKY INÉHO SEDEMDESIATROČNÉHO KŇAZA, KTORÝ SA TAM UTOPIĽ.

V TÝCHTO NEBEZPEČNÝCH DŇOCH BOLI VŠETCI RÓMOVIA SKRYTÍ VO SVOJICH DOMOCH, KÝM ZEFIRÍN SA POHYBOVAL BEZ AKÝCHKOLIEK OBÁV PO ULICIACH.

JEDNÉHO DŇA ZEFIRÍN ODIŠIEL DO DOMU SVOJHO PRIATEĽA PROFESORA NICOLASA. TEN HO POPROSIL, ABY SA IŠIEL POZRIEŤ NA BLÍZKE RADNIČNÉ NÁMESTIE, ČO SA TAM DEJE. ZEFIRÍN TEDA ODIŠIEL, ALE UŽ SA NEVRÁTIL A JEHO PRIATEĽ HO UŽ NIKDY VIAC NEVIDEL.

V ROKU 1933 PREPADLI DIECÉZNY SEMINÁR V BARBASTRE. STAROSTA A JEHO RADCOVIA HO CHCELI KŇAZOM VZIAŤ. PRI TEJTO PRÍLEŽIŠTOSTI POUŽILI TRANSPARENT S NÁPISOM: ĽUD BARBASTRA, TÁTO BUDOVA JE TVOJA.

PODOBNÝ NÁPIS BOL POUŽITÝ AJ V BARCELONE, KEĎ V ROKU 1936 OBSADILI JEDEN Z KLÁŠTOROV.

PROPAGANDA PRED NÁRODNÝMI VOĽBAMI VO FEBRUÁRI V ROKU 1936 BOLA V BARBASTRE TVRDÝM BOJOM A ROZDIEL HLASOV MEDZI DVOMI STRANAMI BOL MALÝ. VZŤAHY ZOSTALI VEĽMI NAPÄTÉ.

MEDZI TÝMITO STRANAMI BOLO VEĽA NENÁVISTI. ANARCHISTI SI ZOBRALI NA MUŠKU SEMINÁR A ČIAŠTOČNE HO ZNIČILI. NOVÝ BISKUP MAL PRI PRÍCHODE DO DIECÉZY VEĽKÉ ŤAŽKOSTI.

PO NIEKOĽKÝCH DŇOCH VO SVOJOM PRVOM LISTE NAPÍŠAL APOŠTOLSKÉMU NUNCIOVI, ŽE V TROCH DEDINÁCH JEHO DIECÉZY

22. JÚLA 1936 BOLI NIEKTORÍ KŇAZI Z OKOLITÝCH DEDÍN
UVÄZNENÍ V BARBASTRE.

ZABRÁNILI PRÍCHODU FARÁROV A ŽE BOLI OKUPOVANÉ AJ FARSKÉ BUDOVY.

SITUÁCIA BOLA AŽ TAKÁ VÁŽNA, ŽE SÁM STAROSTA DOKONCA ZAKÁZAL ZVONIŤ NA KOSTOLNÝCH ZVONOCH V BARBASTRE.

JEDEN Z MNÍCHOV SVOJIM PRÍBUZNÝM V LISTE NAPÍŠAL, AKO V JEDNEJ DEDINKE VZDIALENEJ OD BARBASTRA LEN PÄŤ KILOMETROV ZABILI FARÁRA, ZÁROVEŇ ZAPÁLILI KOSTOL A PRIPRAVILI SI OBED NA DREVE ZO SÔCH SVÄTÝCH.

ZEFIRÍN POZNAL VEĽMI DOBRE ĽUDÍ A CÍTEL, ŽE V MESTE ZAVLÁDLA NENÁVIŠŤ.

ZEFIRÍN VO VÄZENÍ

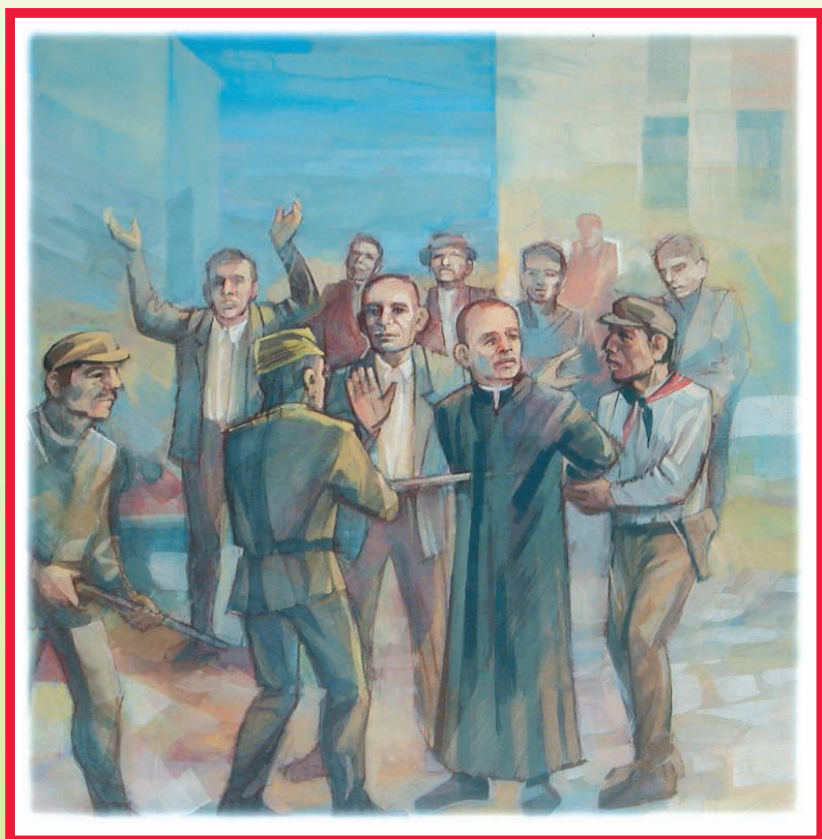
MARUJINE SVEDECTVO:

„BOLO TO V SOBOTU, KEĎ ZEFIRÍNA UVÄZNILI. PAMÄTÁM SI TO VEĽMI DOBRE, LEBO MOJA MATKA MU DOHOVÁRALA, ABY NEVYCHÁDZAL V TO ODPOĽUDNIE Z DOMU. ONA IŠLA NAKÚPIŤ NIEČO NA JEDE-
NIE, PRETOŽE NASLEDOVALA NEDEĽA A OBCHODY BOLI V TEN DEŇ ZATVORENÉ. ZEFIRÍN SEDEL PRED DOMOM A JA SOM SEDELA VEDĽA NEHO. BOL TAM EŠTE NEJAKÝ INÝ RÓM. TEŠILI SME SA, LEBO SA OCHLADILO. ZRAZU SI POPROŠIL CIGARETU A ODIŠIEL. CHCEL VEDIEŤ, ČO SA ROBÍ V MESTE.“

PÁTER FANDOS TIEŽ OPÍŠAL TÚTO UDALOSŤ:

„ZEFIRÍN BOL V POUĽIČNOM DAVE, KEĎ ODVÁDZALI MLADÉHO KŇAZA, KTORÝ SA POKÚŠAL VYSLOBODIŤ Z RÚK MILICIONÁROV. ZEFIRÍN SA PRIBLIŽIL A ZVOLAL - PANNA MÁRIA, POMÔŽI TOĽKO ĽUDÍ PROTI JEDNÉMU, A TO EŠTE NEVINNÉMU! - NIČ VIAC NEPOVEDAL A ANI NEUROBIL NIJAKÝ NÁSILNÝ POHYB PROTI ŽANDÁROM, A PREDSA SA

25. JÚLA 1936 BOL UVÄZŇENÝ AJ ZEFIRÍN.

NIEKOĽKÍ NAŇHO VRHLI A ZBILI HO. MÁRNE DÚFAL, ŽE BUDÚ MAŤ REŠPEKT PRED JEHO POKROČILÝM VEKOM. V JEDNOM VRECKU MU NAŠLI NOŽÍK A RUŽENEC. TO POSTAČILO NA TO, ABY HO ODVLIEKLI DO VÄZENIA.“

BOLO TO V SOBOTU 25. JÚLA. ZEFIRÍNOVI NENAŠLI VO VRECKU NOŽÍK, ALE „FLEMME“ - NÁSTROJ S PIATIMI RÔZNYMI ČEPEĽAMI, ČO VTEDY NOSILI PRIEKUPNÍCI NA OŠETROVANIE ZVIERAT. MARUJA PRECHOVÁVALA TOTO FLEMME, KTORÉ NESKÔR DALA TROM CUDZINCOM, ČO SA ZAUJÍMALI O HISTÓRIU MUČENÍKA. KEĎ IM HO DÁVALA, POVEDALA: „VIEM, ŽE PRE VÁS JE TO VEĽMI DÔLEŽITÉ.“

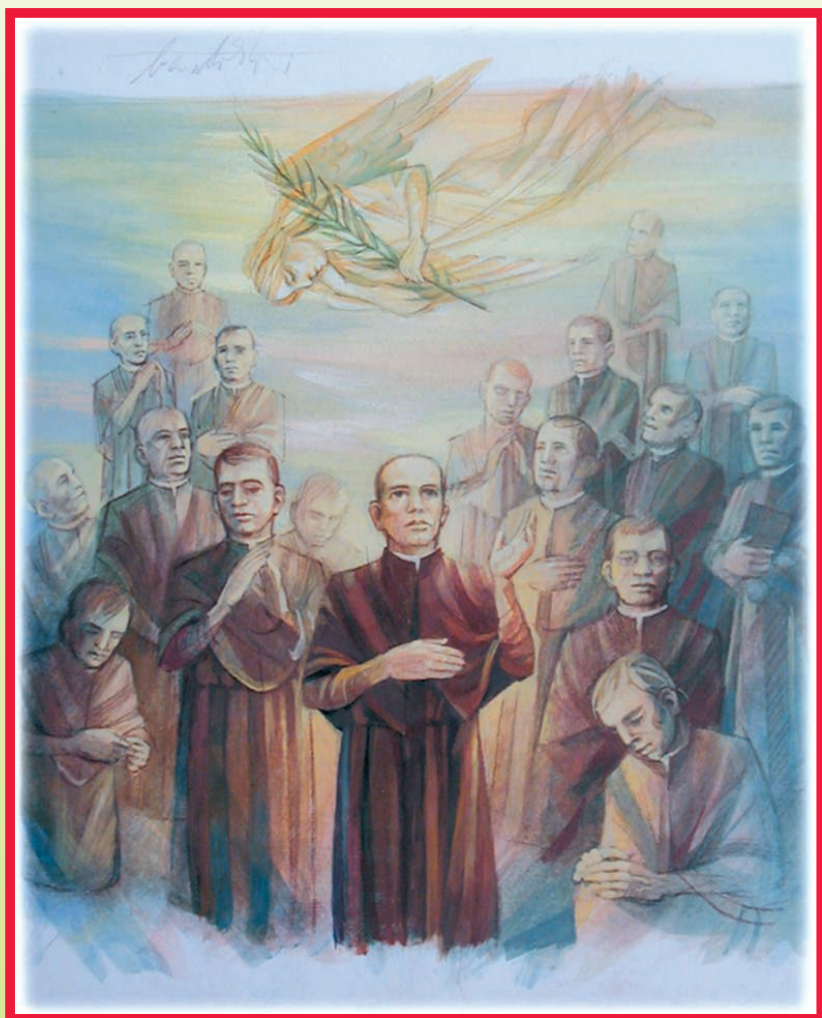
DNES SA NACHÁDZA V MÚZEU KLARETÁNSKÝCH MUČENÍKOV V BARBASTRE.

KEĎ SA PEPITA VRÁTILA Z NÁKUPOV DOMOV, EŠTE NEVEDELA, ČO SA UDIALO. KEĎŽE SA STRÝKO DLHŠIE NEVRACAL, ZAČALA SA OŇHO OBÁVAŤ A IŠLA HO HĽADAŤ. DOZVEDELA SA, ŽE JE VO VÄZENÍ. OKOLO ÔSMEJ HODINY VEČER IŠLA DO VÄZENIA, KDE JEJ POVEDALI, ŽE MÔŽE STRÝKOVI ZEFIRÍNOVI PRINIESTŤ VEČERU A PRIKRÝVKU.

POČAS TOHTO ODPOĽUDNIA ODVLIEKLI OKOLO TRISTO VÄZŇOV DO BLÍZKEHO KLÁŠTORA, KTORÝ MNÍŠKAM ZHABALI, ABY HO NAPLNILI VÄZŇAMI. MNÍŠKY, KTORÉ VYHNALI, SA ČIASŤOČNE UCHÝLILI DO BUDOV INÝCH REHOĽNÝCH SESTIER, KTORÉ PREMENILI KLÁŠTOR NA NEMOCNICU A DOČASNE ICH TAM EŠTE PONECHALI. NIEKTORE REHOĽNÉ SESTRY, ČO MALI PRÍBUZNÝCH V MESTE ALEBO V PRIAHLÝCH DEDINÁCH, ODIŠLI DOMOV.

ÚRAD REVOLUCIONÁROV V BARBASTRE SA ZAČAL OBÁVAŤ, ŽE TISÍCPÄTSTO MILICIONÁROV, KTORÍ PRICHÁDZALI Z BARCELONY, UROBIA POHROMU, LEBO SA O NICH UŽ DOPREDU VEDELO, ŽE DRANCUJÚ A NIVOČIA UŽ AJ POČAS CESTY. PREDOŠLÝ DEŇ ZAVRAŽDILI OKOLO DVADSAŤ KŇAZOV.

UMUČENÝCH BOLO 51 KLARETIÁNSKÝCH MISIONÁROV.
ZABITÍ BOLI AJ 18 BENEDIKTÍNI Z PUEYA A 8 REHOĽNÍCI PIARISTI.

V TEN VEČER ZAČALI MILICIONÁRI PÁLIŤ VŠETKO, ČO NAŠLI V KOSTOCH (KRÍŽE, SOCHY, OBRAZY), A BOL MEDZI NIMI AJ JEDEN, ČO SA POSMEŠNE OBLIEKOL DO POSVÄTNÝCH RÚCH A BEHAL PO ULICIACH.

MARUJA POČULA ROZPRÁVAŤ O TROCH VELITEĽOCH, KTORÍ PRIŠLI Z BARCELONY A CHCELI ZAPÁLIŤ ŽALÁR S VÄZŇAMI A KRIČALI: „V KATALÁNSKU SME UŽ POVRAŽDILI VŠETKÝCHI“

EUGENIO SOPENA, ANARCHISTICKÝ VODCA, KTORÝ VELIL ŠEŠTIDESIATIM MUŽOM A DAL UVÄZNIŤ KLARETIÁNSKÝCH MISIONÁROV, NEHCEL ZABÍJAŤ. VYSKOČIL NA STÔL A KRIČAL: „NEZABÍJAŤ – NEVRAŽDIŤ – TU ROZKAZUJEME MY!“ TENTO ANARCHISTA ZACHRÁNIL AJ KATEDRÁLU PRED MILICIONÁRMÍ, KTORÍ PRIŠLI Z BARCELONY A VŠETKO NIČILI... SOPENA ZAČAL STRIEĽAŤ DO VZDUCHU, ABY ZASTRAŠIL TÝCH FANATIKOV, ČO NEREŠPEKTOVALI ANI UMELECKÉ DIELA A SPÁLILI DEVÄTNÁŠŤ Z DVADSIATICH DVOCH OBRAZOV, ČO OZDOBOVALI OLTÁRE KOSTOLA.

ŽIAĽ, TISÍCPÄŤSTO MILICIONÁROV ZNIČILO MESTO, POKRADLI, ČO MOHLI, DOKONCA AJ MATRACE VÄZŇOM ZO ŠKOLY PIARISTOV A ODIŠLI NA FRONT DO HUESCA.

SKÔR AKO PRIŠLI DO BARBASTRA, 24. JÚLA SA KOLÓNA ZASTAVILA V MONZÓN. TAM PRIŠIEL AJ BONAVENTURA DURRUTI, JEDNA Z NAJZNÁMEJŠÍCH OSOBNOSTÍ F.A.I. (FEDERÁCIA ANARCHISTOV IBERIE), KTORÝ PREDNIESOL REČ O SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI.

V NOCI 25. JÚLA NA HLAVNOM NÁMESTÍ ZAVRAŽDILI DVADSAŤŠTYRI OSÔB. MEDZI NIMI BOL AJ PIARISTICKÝ KŇAZ P. DIONISIO PAMPLONA (DNES JE UŽ VYHLÁSENÝ ZA BLAHOŠLAVENÉHO).

NA DRUHÝ DEŇ ZAČALI VRAŽDIŤ V BARBASTRE AJ NIEKTORÝCH Z VÄZŇOV.

ZASTRELENÝCH BOLO 114 ZO 140 DIECÉZNYCH KŇAZOV
SPOLU S BISKUPOM FLORENTÍNOM ASENSIOM BARROSEM.

POKUS O VYSLOBODENIE

ZEFIRÍN SA POČAS SVOJHO VIAC AKO DVOJTÝŽDENNÉHO VÄZENIA DLHO A SÚSTREDENE MODLIL. PEPITA CHODILA KAŽDÝ DEŇ S POKRMMOM KU SVOJMU STRÝKOVÍ. NIEKEDY JU SPREVÁDZALA AJ JEJ DCÉRA, KTORÁ MALA VTEDY LEN DESAŤ ROKOV.

PEPITA SA POKÚSILA ZA ZEFIRÍNA PRIHOVORIŤ U EUGENIA SOPENA, KTORÝ S NIMI BÝVAL NEJAKÝ ČAS V SPOLOČNOM DOME NA HORNOM POSCHODÍ. ANARCHISTA POZNAL RÓMOV OD MALIČKA A ZEFIRÍNA OBDIVOVAL PRE JEHO DOBROČINNOSŤ.

PEPITA PROSILA SOPENU SLOVAMI: „VEZMI STRÝKOVÍ RUŽENEC, LEBO SA VYSTAVUJE VEĽKÉMU NEBEZPEČENSTVU, KEĎ HO DRŽÍ V RUKÉ PRED TÝMI, ČO HO ZAJALI.“

SOPENA SA VIACKRÁT USILOVAL, ABY MU ZEFIRÍN ODOVDZDAL RUŽENEC, ALE NEÚSPEŠNE.

PRED PEPITOU KONŠTATOVAL: „NEMÔŽEM HO OD NEHO DOSTAŤ, NECHCE MI HO DAŤ!“

JEDNÉHO DŇA UŽ SOPENU OMRZELO OPAKOVÁŤ RÓMKE, ŽE ZEFIRÍN NECHCE DAŤ NIKOMU SVOJ NÁBOŽENSKÝ PREDMET, NA KTORÝ JE VEĽMI NAVIAZANÝ A LEN SUCHO JEJ POVEDAL: „VYPÝTAJ SI HO SAMA!“

ALE PRÍBUZNÍ SA NEMOHLI PRIBLIŽOVAŤ K VÄZŇOM ANI VTEDY, KEĎ IM DONIESLI JEDLO ALEBO BIELIZEŇ. VO VÄZENÍ BOLO ZAKÁZANÉ DOKONCA AJ ROZPRÁVAŤ O BOHU. JEDEN Z DOZORCOV DOSTAL ROZKAZ, ABY PREHĽADAL KŇAZOV A REHOĽNÝCH BRATOV A VZAL IM NÁBOŽENSKÉ PREDMETY, KTORÉ MALI PRI SEBE. VEČER 8. AUGUSTA TEN ISTÝ DOZORCA MENOM ANDREA SOLER BISKUPOVI FLORENTÍNOVI PRI NIESOL DO VÄZENIA VEČERU. PÁR HODÍN PRED JEHO ZASTRELENÍM MU STIHOĽ POŠEPKAŤ, ABY SI SKRYL RUŽENEC, LEBO SI TÝM MÔŽE ZHORŠIŤ SVOJE POSTAVENIE.

AJ ZEFIRÍN SA ODVÁŽNE MODLIL RUŽENEC BEZ TOHO, ABY SA SKRÝVAL. NEBÁL SA SMRTI A TAKTO SA MODLIL: „OTČE NÁŠ, KTORÝ SI

ZEFIRÍN SA VO VÄZENÍ MODLIL.
ANARCHISTA SOPENA SA HO POKÚŠA VYSLOBODIŤ.

NA NEBESIACH... ODPUŠŤ NÁM NAŠE VINY, AKO I MY ODPÚŠŤAME NAŠIM VINNÍKOM!“ ODPÚŠŤAL SVOJIM PRENASLEDOVATEĽOM.

MODLIL SA TIEŽ: „ZDRAVAS, MÁRIA... PROS ZA NÁS HRIEŠNYCH TERAZ I V HODINU SMRTI NAŠEJ!“ MAL VEĽKÚ VIERU, PEVNÚ NÁDEJ VO VEČNÝ ŽIVOT A SILNÚ LÁSKU K BOHU A K ĽUDOM.

V DŇOCH SVOJEJ VÄZBY STAREC ZEFIRÍN VEĽMI TRPEL NA ZÁPCHU, AKO AJ VIACERÍ VÄZNI, LEBO BOLI V CELÁCH NEĽUDSKY NATLAČENÍ A BEZ TOALETY. PRETO PROSIL PEPITU, ABY MU NENOSILA MÄSO, ALE ZEMIAKY A FAZUĽKU. VEDEL, ŽE SÚ CHUDOBNÍ, TAK SI NECHAL NAPÍSAŤ LÍSTOK, MOŽNO OD NEJAKÉHO KŇAZA, KDE PROSIL JEDNÉHO RÓMA O NEJAKÉ PENIAZE, ABY MU MOHLI KÚPIŤ ZELENINU. ALE PEPITA NECHCELA PROSIŤ O ALMUŽNU INÉHO RÓMA A RADŠEJ NECHALA SVOJU DCÉRU UKRADNÚŤ V OBCHODE NIEKOĽKO ZEMIAKOV.

1. AUGUSTA SA ZAČALO S MASOVÝM STRIEĽANÍM V BARBASTRE. ZDÁ SA, ŽE MUČENÍKOV BOLO VEĽA. ISTÉ JE, ŽE ĽUDIA V MESTE EŠTE DODNES HOVORIA: „V TIE DNI VYŠLI Z PEKLA VŠETCI DIABLI AJ TEN NAJVÄČŠÍ.“

V TÝCH DŇOCH NIEKTORÍ OBYVATELIA BARBASTRA BOLI DONÚTENÍ NA CINTORÍNE KOPAŤ VEĽKÉ JAMY NA POCHOVANIE VÄZŇOV, KTORÍ MALI BYŤ ZABITÍ. ANDREA SOLER, ROBOTNÍK, KTORÝ POČAS REVOLÚCIE STRÁŽIL ZAJATCOV, NESKÔR DOSVEDČIL, ŽE MILICIONÁRI POSIELALI KOPAŤ JAMY A POCHOVÁVAŤ MŔTVYCH POVÄČŠINE RÓMOV.

INÍ RÓMOVIA BOLI DONÚTENÍ PRACOVAŤ AKO ROĽNÍCI, LEBO REPUBLIKÁNI HOVORILI: „KTO NEPRACUJE, JE FAŠISTA.“

V TIE DNI PRECHÁDZALI CEZ BARBASTRO NEJAKÍ RÓMOVIA A AJ ICH DONÚTILI KOPAŤ JAMY NA CINTORÍNE. AVŠAK PO ISTOM ČASE SI VYMYSLELI AKÚSI VÝHOVORKU A UTIEKLI DO KATALÁNSKA.

AJ FILIPOV SYN, ANTON, MUSEL KOPAŤ JAMY TAK NA STAROM AKO NA NOVOM CINTORÍNE, KTORÝ REPUBLIKÁNI ZALOŽILI A TIEŽ MUSEL KOPAŤ AJ ZÁKOPY PRI RIEKE.

V NOCI 9. AUGUSTA 1936 VYVIEZLI NA CINTORÍN
AJ ZEFIRÍNA.

MUČENÍK JE ZASTRELENÝ

V NOCI Z 8. NA 9. AUGUSTA 1936 PRIŠLI DO VÄZENIA NIEKOTRÍ ČLENOVIA REVOLUČNÉHO ÚRADU S OFICIÁLNYM ROZKAZOM ZASTRELIŤ URČITÝ POČET OSÔB. V CELE ICH BOLO VIAC. JEDEN MILICIONÁR Z RÓMSKEJ ŠTVRTE SI VYBRAL ZEFIRÍNA S POZNÁMKOU: „NECHALI STE TU TOHTO..., ČO UŽ MAL BYŤ DÁVNO MŔTVY. ZOBERTE HO HNEĎ.“

NA NÁKLADNÉ AUTO, KTORÉ IŠLO NA CINTORÍN V TÚ NEDEĽU NA-LOŽILI TRINÁSŤ OSÔB, MEDZI NIMI AJ BISKUPA FLORENTÍNA. ODSÚDENÝCH ZVIAZALI PO DVOCH, MNOHÍ POČAS PREVOZU VYSLOVOVALI: „NECH ŽIJE KRISTUS KRÁĽ!“ AJ ZEFIRÍN TO NIEKOĽKOKRÁT VYSLOVIL. DRŽIAC RUŽENEC V RUKU SA STÁLE MODLIL. NÁKLADNÉ AUTO PRIŠLO AŽ NA CINTORÍN, LEBO BRÁNA BOLA DOSŤ ŠIROKÁ. SVETLÁ OSVETLILI HLAVNÝ CHODNÍK, TRINÁSŤ VÄZŇOV VYSTÚPILO Z AUTA S POSLEDNÝM VÝKRIKOM: „NECH ŽIJE KRISTUS KRÁĽ!“ MILICIONÁRI NA ZASTRELENIE ROZOSTAVILI SKUPINU VEDĽA KOSTOLA. VZDIALILI SA OD NICH NA NIEKOĽKO METROV A HNEĎ STRIEĽALI. MUČENÍCI POSTUPNE PADALI NA ZEM MŔTVI. BISKUP EŠTE ŽIL ASI DVE HODINY A POTOM MU STRELILI RANU Z MILOSTI, KTORÁ HO USMRŤILA. NIEKOTRÍ TVRDILI, ŽE JU DOSTAL AJ ZEFIRÍN.

MARUJA VRAVELA, ŽE JEJ MATKA V TÚ NOC NEMOHLA ZASPAŤ. BO LA VEĽMI NEPOKOJNÁ. VSTÁVALA A CHODILA PO IZBE SEM A TAM, LEBO POČULA STREĽBU Z PUŠIEK.

A ONA DOBRE VEDELA, ČO TO ZNAMENÁ.

RÁNO PO STREĽBE JEDEN RÓM PREŠIEL OKOLO CINTORÍNA A VIDEL MŔTVEHO ZEFIRÍNA LEŽIACEHO NA ZEMI S JEDNOU RUKOU POD HLAVOU. MŔTVOLA UŽ BOLA BEZ NOHAVÍC, PRETOŽE JEDEN Z VRAHOV SI ICH VZAL. AJ BISKUPOVI UKRADLI NOHAVICE. TAK AKO UKRIŽOVANÉMU JEŽIŠOVI RÍMSKI VOJACI STIAHLI JEHO ŠATY. ZDÁ SA, ŽE VO VŠETKÝCH ČASOCH PLATÍ, ŽE KTO ZABIJE ODSÚDENÉHO NA SMRŤ, „MÁ PRÁVO“ HO OKRADNÚŤ.

POČAS POPRAVY MOCNE ZVOLAL: „NECH ŽIJE KRISTUS KRÁL!“

POCHOVANÝ V SPOLOČNOM HROBE

MUČENÍCI BOLI POHÁDZANÍ DO SPOLOČNEJ JAMY.

PEPITA BOLA V TOM ČASE V ŠIESTOM MESIACI TEHOTENSTVA, ČAKALA DIEŤA. PRE VEĽKÉ VZRUŠENIE VŠAK V TEN DEŇ POTRATILA.

PO URČITOM ČASE LISARDO A PEPITA ODIŠLI S RODINOU NA VOZE DO LÉRIDA A VZALI SI VŠETKY SVOJE VECI.

28. MARCA V ROKU 1938 NACIONALISTI OBSADILI BARBASTRO. O NIEKOĽKO DNÍ NESKÔR, 3. APRÍLA, PADLA DO ICH RÚK AJ LÉRIDA.

V TOM OBDOBÍ SA VYTVORILA V BARBASTRI SKUPINA RODÍN, KTORÁ HĽADALA POZOSTATKY KLARETIÁNSKÝCH MUČENÍKOV, ALE AJ OSTATNÝCH KŇAZOV A LAIKOV. O ROK NESKÔR MOHLI ZAČAŤ KOPAŤ JAMY NA CINTORÍNE, ABY TAK NAŠLI POZOSTATKY SVOJICH DRAHÝCH, KTORÍ BOLI ZAVRAŽDENÍ. PRÁCA BOLA SŤAŽENÁ SKUTOČNOSŤOU, ŽE REPUBLIKÁNI ČASTO NIEKTORÉ MŔTVOLY PODPÁLILI BENZÍNOM, POSYPALI NEHASENÝM VÁPONOM A NAKONIEC ICH ZAKRYLI HLINOU.

SPOLOČNÝ HROB, V KTOROM SA NACHÁDZALO AJ ZEFIRÍNOVO TELO, BOLO S NAJVÄČŠOU PRAVDEPODOBNOŠŤOU NA PRAVEJ STRANE. NESKÔR BOLI POCHOVANÉ MNOHÉ NEIDENTIFIKOVANÉ POZOSTATKY OBETÍ V HROBKE PO ĽAVEJ STRANE, NEĎALEKO VCHODU NA CINTORÍN. RÓMOVIA SA MUSELI USPOKOJIŤ IBA S TÝM, ŽE POLOŽILI ZEFIRÍNOVU FOTKU NA HROB JEHO ŽENY TEREZY, LEBO JEHO POZOSTATKY SA ZATIAĽ NENAŠLI.

NÁBOŽENSKÉ PRENASLEDOVANIE

KŇAZOV A REHOĽNÍKOV, KTORÍ BOLI ZAVRAŽDENÍ V ŠPANIELSKU OD ROKU 1936 DO ROKU 1939, BOLO 6549. JE TO ZÁVRATNÉ ČÍSLLO. REHOĽNÝCH SESTIER BOLO UMUČENÝCH 283.

ZOMIERA S RUŽENCOM V RUKÉ.
JEHO TELO BOLO HODENÉ DO SPOLOČNEJ JAMY.

MEDZI LAIKMI, ČO DOSTALI SLÁVU BLAHOREČENIA, JE ZEFIRÍN JIMÉ-
NEZ MALLA NA DRUHEM MIESTE.

PROCES BLAHOREČENIA V DIECÉZE BARBASTRO SA ZAČAL
27. NOVEMBRA V ROKU 1993 A SKONČIL SA 14. MÁJA NASLEDUJÚCE-
HO ROKA. KONGREGÁCIA PRE KANONIZÁCIE VYHLÁSILA JEHO PLAT-
NOSŤ 16. DECEMBRA V ROKU 1994.

O DVA ROKY NESKÔR, 17. DECEMBRA V ROKU 1996 SA ČÍTAL
DEKRÉT O BLAHOREČENÍ PRED SV. OTCOM JÁNOM PAVLOM II. VO VATI-
KÁNE.

4. MÁJA V ROKU 1997 NA NÁMESTÍ SV. PETRA BOL ZEFIRÍN VYHLÁ-
SENÝ ZA MUČENÍKA KATOLÍCKEJ CIRKVI A CELÉMU SVETU PREDSTAVE-
NÝ AKO VZOR PRE KRESŤANOV.

NA TEJTO SLÁVNOSTI SA ZÚČASTNILO AJ VYŠE OSEMDESIAT RÓ-
MOV ZO SLOVENSKA.

SVOJOU HUDBOU A SPEVOM DOPREVÁDZALI AJ SLÁVNOSTNÚ SVÄ-
TÚ OMŠU, POČAS KTOREJ BLAHOREČILI PRVÉHO RÓMSKEHO MUČENÍ-
KA NA NÁMESTÍ PRED BAZILIKOU SVÄTÉHO PETRA VO VATIKÁNE. VÄČ-
ŠINA Z NICH MALA MOŽNOSŤ AJ OSOBNĚ SA STRETNÚŤ S PÁPEŽOM
JÁNOM PAVLOM II. A BOZKOM SI UCTIŤ JEHO RUKU. TENTO ZÁŽITOK
AJ PO DESIATICH ROKOCH V NICH VYVOLÁVA HLBOKÉ DUCHOVNÉ
SPOMIENKY A VNÚTORNE CHVENIE.

V DIECÉZE BARBASTRO BOLO PRE VIERU ZABITÝCH
OKOLO 300 LAIKOV. MEDZI NIMI AJ ZEFIRÍN.

